Тошкент оқшоми

Ижтимоий-сиёсий шаҳар газетаси

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган

№ 151 (8.349) ◆ 1993 йил 24 август, сешанба Сотувда эркин нархда

1 сентябрь—Ўзбекистон Республикасининг Мустақиллик куни

ИСТИҚЛОЛ ЙЎЛИДА ЗАБАРДАСТ ҚАДАМ

Атҳамбек ФОЗИЛБЕКОВ,

Тошкент шаҳар Ҳокими, Ўзбекистон Республикаси халқ депутати

Тарихий адолат нуқтаи назаридан олганда Ўзбекистон Республикаси ўз давлат мустақиллигини тиклаши халқимизнинг асрий орзу умидларининг руёбга чиқишининг ёрқин ифодаси бўлди.

Зеро бу орзу-умид чечакларини илк бор авайлаб ўстирган Турон юртининг буюк алломалари ал-Беруний, ал-Хоразмий, Аҳмад Яссавий, Алишер Навоий, Мирзо Улуғбек кабилар доимо ҳақ ва адолат, илм ва маърифат учун курашган ва фидоийлик кўрсатган эдилар. Амир Темурдек буюк давлат арбоби ва саркардани вояга етказган халқ юртбоши билан фахрланган ва чексиз ифтихор туйғуларини туйган эди. Бугун эса биз Темурийлар авлоди ота-боболаримизнинг асрий орзулари ушалган кунларда яшаётганлигимиздан, Мустақил Ўзбекистон давлатининг фуқароси бўлганлигимиздан ҳар қанча фахрлансак арзийди.

Халқимиз ҳақли равишда истиқлолни ўз Президентлари номлари билан боғлайдилар. Етмиш йилдан кўпроқ ҳукм сурган мустабид тузум илдизига болта уриш, халқни буюк мақсад — мустақил давлат яратиш учун, жипслаштириш учун юртбошидан катта шахсий жасорат, улкан ташкилотчилик салоҳияти, тажрибали сиёсатчиларга хос узоқни олдиндан кўра билиш, зукко ва донолик ҳурматли Ислом Абдуғаниевич Каримовда мужассамлангандир. Шунинг учун ҳам мамлакатимизда собиқ Иттифоқнинг кўпгина бошқа минтақаларидан фарқли ўлароқ ижтимоий-сиёсий барқарорлик, жамиятда тинчлик ва тотувлик сақланиб қолмоқда, юздан кўп миллату элат вакиллари аҳил ва иноқ яшамоқдалар.

Истиқлол йўлидаги иккинчи йил тарих учун лаҳзадек вақтда босиб ўтилган бўлса ҳам, аммо амалга оширилган ишларга холисона баҳо берсак, ортда қолган қисқа муддат жуда залворли бўлганлиги кўз олдимизда яққол намоён бўлади, натижалари қалбимизни чексиз шукуҳларга тўлдиради.

Жаҳон ҳамжамиятига қадам қўйган Ўзбекистон давлати тез орада ўз ўрни, ўз овози ва мавқеига эга бўлди. Давлатимизнинг минтақада, умуман Ер юзида тинчликни, ўзаро манфаатли ҳамкорликни ривожлантириш юзасидан жиддий эътиборга молик таклифлари Бирлашган Миллатлар Ташкилоти юксак минбаридан ва бошқа нуфузли халқаро ташкилотлар ва анжуманларда ҳам баралла янграмоқда. Дунё халқлари Ўзбекистоннинг Тожикистонда биродаркўшлик урушига чек қўйиш, Марказий Осиёни тотувлик ва ҳамжиҳатлик минтақасига айлантиришдаги жуда катта саъй-ҳаракатларини ғоят юқори баҳоламоқдалар.

Ўзбекистон иқтисодий ривожланишида ҳам ўз йўлидан собитқадамлик билан олға илдамламоқда. Давлатимизда иқтисодий ислоҳотлар босқичма-босқич, аҳоли ижтимоий жиҳатдан кафолатли равишда ҳимоя қилиниб амалга оширилмоқда. Ана шу пухта ўйланган ички сиёсат халққа иқтисодий танглик оқибатларидан ортиқча азият чектирмаяпти, одамларнинг келажакка, муносиб турмуш кечиришни таъминлай оладиган давлатимизга бўлган ишончларини тобора мустаҳкамлаяпти.

Ҳақиқий мустақиллик иқтисодий мустақилликка эришгандагина таъминланиши ҳаммага аён. Тошкентликлар бу тарихий вазифани бажаришга катта ҳисса қўшмоқдалар.

Шаҳар саноатининг 1993 йил биринчи ярмидаги иш натижалари бунга гувоҳлик бериб турибди. Масалан, олти ой ичида саноатимиз ишлаб чиқариш ҳажми 130 миллиард сўмликни ташкил этди. Бунинг 90 миллиард сўмлиги халқ истеъмоли моллари эканлиги ҳисобга олинса, саноатнинг асосан одамлар эҳтиёжи учун ишлаётганлиги намоён бўлади.

Муҳими, ишлаб чиқаришга энг замонавий технология, илм-фаннинг сўнгги ютуқлари асосида яратилган янги машина-ускуналар изчил жорий этилмоқда. Жумладан, «Тошкент қишлоқ хўжалиги машинасозлиги» ишлаб чиқариш бирлашмасида жаҳон бозорида бемалол рақобат қила оладиган янги туркумдаги пахта териш машинасини ишлаб чиқаришни ўзлаштиришди. Унга ҳатто Испанияда жаҳон сифат белгиси ҳам берилди. Тошкент машинасозлари ҳозирги пайтда Америка Қўшма Штатлари, Исроил давлатлари билан ҳамкорликда самарали иш олиб бормоқдалар.

Одамларимизда, Президентимиз айтганларидек, «Биз дунёда ҳеч кимдан кам эмасмиз!», деган ғурурнинг шаклланиб бораётганлиги қувонарлидир. Тошкентдаги «Совпластитал», «Тошинтерм» маҳсулотлари биргина Ҳамдўстлик мамлакатларидагина эмас, балки хорижда ҳам маълуму машҳур. Айни кунларда пойтахт тракторсозлари, «Юлдуз», «Фотон», «Тошкент тўқимачилик машинасозлиги», «Миконд», «Қизил тонг» каби бирлашмалари, чинни заводи каби ўнлаб меҳнат жамоалари ҳам жаҳон бозорига чиқиш учун астойдил ҳаракат қилмоқдалар.

Самолётсозлар эса бу йил илк бор мустақил Ўзбекистон вакиллари сифатида Франциядаги халқаро кўргазмада иштирок этдилар. Ўзбекистон билан иқтисодий алоқалар ўрнатишга интилаётган япон, жанубий кореялик ва бошқа хорижий ишбилармонлар самолётсозлар ишига қўйил қолмоқдалар.

Сўнгги пайтда жажжи тракторлар, рангли ва оқ-қора тасвирли телевизорлар, видеомагнитофонлар, радио, жинси мато, велюр, гобелен каби саноат учун янги маҳсулотларнинг савдо пештахталарида пайдо бўла бошлаганлигини мамнуният билан таъкидлаш керак. Кейинги икки-уч ой ичида АҚШ, Япония, Германия, Жанубий Корея, Голландия, Венгрия, Швейцария ва қатор бошқа давлатлар билан қўшма корхоналар ташкил этиш тўғрисида истиқболли шартномалар имзоланди.

Саноат ишлаб чиқариш қувватларининг муттасил ортиб бораётганлиги республикамизда иқтисодиётни барқарорлаштириш ва ривожлантириш жараёнлари кучга кираётганлигини кўрсатмоқда. Жумладан, ўтган ярим йилликда Тошкентда олти миллиард сўмлик асосий фондлар ишга туширилди.

Умуман эса бу даврда шаҳарда 21,5 миллиард сўмлик капитал маблағ ўзлаштирилди. Тошкентликлар учун ярим йилда 250 минг квадрат метр фойдали сатҳга эга бўлган уй-жой қуриб берилди. Кўпгина оилалар бевосита Мустақиллик байрами арафасида ҳовли тўйлари ўтказмоқдалар.

Нарх-навонинг муттасил ошиб бораётганлиги қурилиш мажмуаси олдига жиддий муаммолар қўймоқда. Ана шу шароитда ҳукуматимиз республика бюджетидан пойтахтимиз қурилиш иншоотлари учун қўшимча 3,6 миллиард сўм бериш имконини топди. Шаҳар ҳам ўз навбатида ички имкониятдан келиб чиқиб, капитал қурилишга қўшимча 1,8 миллиард сўм маблағ ажратди.

Маҳаллаларда кўкаламзорлаштириш ва ободончилик ишларига алоҳида эътибор қаратилмоқда. Бундан уч йил илгари «Маҳалла» дастури қабул қилинган эди. У пойтахтнинг эскидан таркиб топган қисмлари аҳолиси орзу-умидларини ўзига мужассамлаштирган, дейиш мумкин. Очиқ айтиладиган бўлса, уларга нисбатан ижтимоий адолат тикланди. Узоқ йиллар давомида бу жойлардаги иморатлар вақти келиб бузилиши режаланганлиги баҳонасида энг оддий қулайликлардан ҳам маҳрум қилиб қўйилган эди. Ушбу дастур қабул қилингандан сўнг ўтган давр ичида маҳаллаларни ободонлаштиришга 500 миллион сўмликка яқин маблағ сарфланди. Натижада ўнлаб мактаблар, болалар боғчалари, даволаш муассасалари, савдо ва умумий овқатланиш корхоналари қурилди. Юзлаб километр ичимлик ва оқава сув, газ тармоқлари ўтказилди. Биргина эски шаҳарнинг ўзида 20 мингта хонадонга телефон ўрнатилди.

Бу йил биз ўз олдимизга маҳаллаларни газлаштиришни тўла-тўкис тугаллаш вазифасини қўйдик. Бунинг учун аввал режалаштирилганлигига қўшимча равишда 100 километр узунликда газ қувури ўтказилади.

Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг икки йиллиги арафасида пойтахт янада чирой очмоқда. Тошкентликлар ва меҳмонлар Ўрдадаги «Туркистон» саройи бутун кўркамлиги билан қад ростлаганини кўрган бўлсалар керак. Унинг ёнида ёзги халқ томошагоҳининг ҳам барпо этилаётганлиги узукка кўз қўйгандек бўлди. «Туркистон» саройи мажмуаси пойтахтнинг энг нобёб иншоотларидан бирига айланди. Бу кошонани Мустақиллик куни тантанали очиш ва катта байрам шодиёналарини шу ерда ўтказиш мўлжалланмоқда.

Тошкентнинг деҳқон бозорлари маъмурчилиги билан ҳамиша оғизга тушиб келган. Байрам арафасида эса Олой ва Қўйлиқ деҳқон бозорлари ҳам қайта таъмирланиб, илгарироқ бунёд этилган «Чорсу»дек шарқона қиёфага эга бўлдилар. Уларда деҳқонлар учун ҳам, харидорлар учун ҳам барча қулайликлар яратилмоқда. Шаҳарда янги-янги кўчалар, боғлар, хиёбонлар пайдо бўлди. Сўнгги вақтларнинг ўзида қирққа яқин трамвай, троллейбус, автобус йўналишлари очилди. Уларда эндиликда замонавий «ДЭУ», «Мерседес» автобус ва таксилари йўловчиларга хизмат кўрсата бошлади.

15 июлдан 15 августгача ўтказилган ободонлаштириш ва тозалаш ойлиги шаҳарни байрамга тайёрлашда катта аҳамият касб этди. Аксарият вазирлик ва идоралар, корхона, ташкилот ҳамда муассасалар жамоалари ўзларига тегишли бинолар, ҳудудларидаги боғу хиёбонлар, кўчалар, суғориш тармоқларини тартибга келтириш, саранжом-саришталаш ишларида фаол қатнашдилар.

Байрам шодиёналари Тошкент марказидаги деярли янгидан барпо этилган Амир Темур хиёбонидан бошланишида чуқур рамзий маъно бор. Буюк юртбошимиз, давлат арбоби ва саркарда номининг бу гўшага берилиши, бу ерда соҳибқироннинг улуғвор ҳайкали ўрнатилиши бизнинг ўз тарихимизга, чуқур ҳурматимиз, аждодларимизни улуғлаш ва эъзозлаш тимсолидир. Амир Темур руҳи ҳар биримизни — келажаги буюк давлат барпо этишга илҳомлантириши шубҳасиздир. Шу қутлуғ кунда Мирзо Улуғбек ҳайкали ҳам очилади. Буюк аллома таваллудининг 600 йиллиги олдидан унга ҳайкал ўрнатилиши алоҳида аҳамиятга эга.

Бу икки ҳайкал халқимизнинг улуғ анъаналарига, тарихий қадриятларимизга меҳр-муҳаббатимизнинг чексизлигини кўрсатади.

Бу Ўзбекистон Республикаси фуқароларини, ўз она юртидан, айниқса, ёшларни юксак ватанпарварлик, ғурурланиш, унинг гуллабяшнаши учун қўлидан келган ҳамма нарсани қилишга, она-Ватан учун ҳатто жонини ҳам фидо қилишга тайёр туриш руҳида тарбиялашга хизмат қилиши шубҳасиздир.

Ватанга меҳр-муҳаббат ва садоқат, юксак ғурур, фахр, келажакка ишонч Тошкентда Ўзбекистон Республикаси Мустақиллик куни икки йиллигига бағишлаб ўтказиладиган байрам шодиёналарининг асосини ташкил этади, дейиш мумкин.

Юртимиз тарихи, Истиқлол йўлидан қўйилган дастлабки икки забардаст қадамнинг адабий-бадиий талқини Мустақиллик майдонида намоён бўладиган улуғвор театрлаштирилган томошада ўз ифодасини топади. Байрам дастури ғоят ранг-баранг, шу сабабли уни баён этиб ўтиришга ҳожат бўлмаса керак. Бу шодиёна пайтида ҳозир бўладиганларгина эмас, бутун республикамиз аҳолиси ҳам «Зангори экран»лар орқали республика давлат мукофотининг соҳиби, Ҳамза номидаги академик драма театрининг бош режиссёри, ана шундай театрлаштирилган томошаларни тайёрлаш ижодий гуруҳининг раҳбари Рустам Ҳамидов етакчилигидаги кўп сонли санъаткорлар, бадиий ҳаваскорлар маҳоратларига ўз баҳоларини беришади.

Тантаналарнинг давоми халқ сайли билан уланиб кетади. Сайилгоҳ кўчасига ўрнатилган ўнлаб кенг экранли рангли телевизорлар орқали байрам тантаналари намойиш этиб борилади.

Байрам дастури тасдиқлангандан сўнг Мустақиллик куни шодиёнаси улуғвор ва унутилмас бўлиши учун кўп изланилди, катта меҳнат қилинди. Ундаги саҳналарни, рақс ва қўшиқларни ижро этиш учун энг истеъдодли ижрочилар танланди. Улар орасида республикамизнинг барча вилоятлари ва Қорақалпоғистон Республикаси вакиллари бор.

Ижодий гуруҳ бош майдондаги шодиёналарни тайёрлашда чет элларда тўпланилган тажрибалардан ҳам фойдаланишди. Хусусан, хитойлик мутахассислар билан биргаликда бултургидан анча жозибалироқ ва ёрқинроқ мушакбозлик ўтказилиши мўлжалланяпти. Буни бир сўз билан ифодалайдиган бўлсак, байрам куни Тошкент чинакамига нурга, камалак жилоларига чўмилади.

Байрам тантаналари, сайиллари шаҳардаги барча майдон ва хиёбонлар, маданият ва истироҳат боғлари, маҳаллаларда бўлиб ўтади. Жумладан, Халқлар Дўстлиги саройи олдида, Ўзбекистон миллий боғи, Алишер Навоий театр майдони, Сайилгоҳ кўчасида, бошқа марказий майдонларда таниқли ижодий жамоалар, дасталар, бадиий ҳаваскорлар ўз санъатларини намойиш этадилар. Бу ерларда дорбозлар ўйинлари, мушоиралар ҳам уюштирилади.

Анҳорнинг шаҳар марказидаги қисми соҳили одатдагидек тошкентликлар ва байрамга келган меҳмонлар учун оммавий сайилгоҳ бўлади. «Тошкенттаом» концернининг ошпазлари, савдо ходимлари уларга намунали хизмат кўрсатишга ҳамма тайёргарчиликларни кўриб қўйганлар.

Тошкентдаги миллий маданият марказлари Ўзбекистон Республикаси Мустақиллигининг икки йиллигига бағишлаб алоҳида байрам дастурларини тайёрлаганлар. Томошабинларга турли миллат ва элатларнинг куй-қўшиқлари, рақслари, амалий санъатлари кенг намойиш этилади.

Мустақиллик кунининг умумшаҳар дастури билан биргаликда Тошкентдаги ҳар бир туман бу санани нишонлаш юзасидан ўз тадбирларига эга.

Масалан, Чилонзор туманида меҳнат ва уруш фахрийларини алоҳида эъзозлаш кўзда тутилмоқда. Байрам куни уларга табрикномалар, совғалар топширилади, ош тортилади. Миробод тумани ҳокимлиги эса саноат корхоналари, бошқа ҳомийлар билан ҳамкорликда бу ерда истиқомат қилувчи кам таъминланган оилалар, ногиронларнинг ҳар бирига 5000—6000 сўмдан пул тарқатишни режаламоқда. Мирзо Улуғбек туманида Мустақиллик кунини маҳаллаларда кенг байрам қилишга алоҳида эътибор бериляпти. Бу ердаги ҳар бир маҳаллада турли тадбирлар ўтказилади, концертлар қўйиб берилади.

Ўзбекистон Республикаси мустақиллигига эришишда, бу санани муносиб кутиб олишда алоҳида ўрнак кўрсатганларга Президентимизнинг табрикномалари ва совғаларини топширишни ҳам мўлжаллаяпмиз.

Хайрия тадбирларида «Маҳалла», «Наврўз» жамғармалари ҳам фаол иштирок этадилар.

Байрамда республикамиз барча вилоятлари ва Қорақалпоғистон республикаси делегациялари ҳам иштирок қиладилар. Меҳмонлар ҳамма, шунингдек шаҳар туманларидаги, маҳаллалардаги байрам тадбирларида ҳам қатнашадилар.

Кези келганда шуни таъкидлаш лозимки, вилоятлар пойтахтликлар дастурхонига ноз-неъмат карвонларини юбормоқдалар. Мева-сабзавот, бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари билан савдо қиладиган кўргазмалар 20 августдан бошлаб барча туманларда ташкил этилади.

Бугун Тошкентда бўлган ҳар бир киши байрам либосига бурканаётган пойтахтимиз жамолидан беҳад шод бўлиши шубҳасиз. Мустақиллик куни арафасида мўъжиза рўй бергандек тез кунларда қаддини ростлаган кўркам биноларни заҳматкаш қурувчиларимиз яратдилар. Уларнинг зарбдорларча меҳнати ҳар қанча мақтовга лойиқ.

Ҳа, она-Ватанимиз меҳнаткашлари қатори пойтахтликлар ҳам байрам шодиёналарини муносиб равишда кутиб олиш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар. Улар Республикамиз Истиқлолининг порлоқ йўлидаги қадамлари забардаст бўлиши, давлатимизнинг буюк келажаги учун тошкентликларга хос аҳиллик, шижоат намуналарини намоён этмоқдалар, зеро, бахт ва толе ана шунда бизга ёр бўлади.

ТАЙЁРГАРЛИК ҚИЗҒИН БОРМОҚДА

Илгари хабар қилганимиздек, шу йилнинг 3—5 сентябрь кунлари Тошкентда Осиё ва Тинч океан минтақаси 1-чемпионати бўлиб ўтади. Унда 22 давлат вакиллари иштирок этиши мўлжалланмоқда. Албатта, бундай нуфузли тадбир маросимлари ҳам жуда юксак даражада тайёрланган бўлиши лозим. Бу борада қандай ишлар қилинаётгани ҳақида сўзлаб беришни сўраб чемпионатни тайёрлаш ва ўтказиш учун гуруҳи раҳбари Илгизар Эшпардаевга мурожаат қилдик.

— Ўзбекистон, жумладан, Тошкент шаҳри таэквон-до бўйича халқаро мусобақалар ўтказиш борасида катта тажрибага эга. Собиқ Иттифоқнинг дастлабки чемпионати, биринчи халқаро турнирлар мезбони ҳам Тошкент бўлганди. Шунинг учун ҳам ушбу чемпионатнинг очилиш ва ёпилиш маросимларини юксак савияда уюштириш зиммамизга катта масъулият юклайди, уни албатта шараф билан оқлаймиз. Меҳмонлар, мусобақа иштирокчилари 3 сентябрь кунги тантанали очилиш маросимида республикамизнинг энг кўзга кўринган санъаткорлари, таниқли даста ва гуруҳлари, жумладан «Баҳор», «Чин-Чун» аъзоларининг дилрабо рақс, жозибадор қўшиқларидан баҳраманд бўладилар. Бундан ташқари биз шу кунга атаб қатор тадбирлар белгилаганмизки, уларнинг «сири»дан бевосита байрам тантаналари чоғида огоҳ этамиз.

Фурсатдан фойдаланиб, мен чемпионат ҳомийлигини бўйнига олиб бизни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаётган ташкилот ва муассасалар, аввало, Тошкент шаҳар ҳокимлигига, «Голдвин», «Интер Ўзбекистон», «Фунай», КАЗИ каби фирмаларга чуқур миннатдорчилик билдирмоқчиман.

ТЎРТ ЎЙИНДА УЧ ҒАЛАБА

КУНИ кеча футбол бўйича Ўзбекистон ёшлар терма жамоаси Алмати сафаридан қайтиб келди. 1975—1976 йилларда туғилган йигитлардан таркиб топган жамоамиз у ерда тўртта учрашув ўтказди. Дастлабки ўйинда Қозоғистон ёшлар терма жамоасини 2:1 ҳисобида енгган вакилларимиз, ғалабадан руҳланиб мазкур республиканинг ўсмирлар терма жамоасини (2:0), олий лига иштирокчиси «Номус» (Алмати)ни (4:2) доғда қолдирдилар. Фақатгина сўнгги учрашувда улар Туркманистоннинг «Чарджев» клубидан мағлубиятга учрадилар — 0:2.

Тўпларни Ирисметов («Политотдел»), Кудряшов («Трактор»), Назаров («Пахтакор»)лар киритдилар.

Бугунги кун нафаси

РЕСПУБЛИКАМИЗДА

● Фарғона, Андижон ва Самарқанд вилоятлари ҳокимликларида Ўзбекистон Олий Кенгашининг навбатдаги сессияси олдидан халқ ноиблари, шаҳар ва туман ҳокимлари билан учрашувлар бўлиб ўтди. Учрашувларда Бош вазирнинг биринчи ўринбосари Исмоил Жўрабеков, Олий Кенгаш раисининг ўринбосари Эркин Халилов сўзга чиқдилар.

● Республика Фахрийлар ташкилотлари уюшмаси кенгашида Ўзбекистон Мустақиллигининг икки йиллигига бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди.

● «Электромаш» ишлаб чиқариш бирлашмаси таркибига кирадиган Урганчдаги «Маяк» заводининг мутахассислари митти чўнтак радиоприёмнигининг намуна нусхасини тайёрладилар. Яқин кунларда бу маҳсулот кўплаб ишлаб чиқарила бошланади.

● Андижоннинг ғарбий Полвонтош участкасида нефть фаввораси отилиб чиқди. Андижон пармалаш ишлари бошқармаси мутахассислари қудуқдан отилиб чиқаётган нефтнинг юқори сифатлилигини аниқладилар. Ҳозир кон атрофида ёнилғини юклаш ва жўнатиш майдончалари ҳозирланяпти.

● Наманганда «Мен ва менинг республикам» шиори остида Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг икки йиллик байрамига бағишланган тадбирлар ўтказилмоқда. Унда меҳнатда ибрат кўрсатган кишилар эъзозланяпти.

ҲАМДЎСТЛИКДА

● Бугун Москвада Ҳамдўстлик давлатлари мудофаа вазирлари кенгашининг мажлиси давом этади. Унда Тожикистон—Афғонистон чегарасидаги вазият. Ҳамдўстлик давлатларининг коллектив хавфсизлик шартномасини амалга ошириш масалалари муҳокама этиляпти.

● Бугун Украина миллий байрам — Мустақиллик кунини нишонлайди.

● Озарбайжоннинг Ленкоран туманида Толиш Муғон мухтор республикасини эълон қилган А. Гумбатов бу ердан қувғин қилинди. Уч кеча-кундуз давом этган митингдан сўнг бу туман аҳолиси маҳаллий маъмурият биносига бостириб кириб, уни қўриқчилари билан номаълум томонга қочишга мажбур қилдилар.

● Ўтган ойнинг ўзида Қирғизистонда озиқ-овқат маҳсулотлари 21 фоизга қимматлашди. Бу ерда асосий озиқ-овқат маҳсулоти ҳисобланган картошканинг нархи эса беш бараварга кўпайди.

● Украина пули — карбованец кескин қадрсизланиб кетмоқда. Ўтган ҳафтанинг ўзида унинг қиймати учдан бир бараварга арзонлашди. Муомалага киритилган пайтда Россия рублига тенг деб белгиланган карбованец қиймати ҳозир амалда рублдан 19 баравар арзондир.

● Қозоғистоннинг собиқ раҳбари, уч марта Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, академик Динмуҳаммад Қунаев 20 август кечки пайт 82 ёшида тўсатдан вафот этди. У Толдиқўрғон вилояти Учорол туманига жамоатчилик билан учрашувга келган эди. Қозоғистон раҳбарияти Динмуҳаммад Қунаевнинг хизматларини ҳисобга олиб уни дафн этиш бўйича ҳукумат комиссиясини тузди.

ХОРИЖДА

● Литва Президенти А. Бразаускас Россия ўз қўшинларини Литвадан олиб чиқиб кетиши масаласини ҳал этишда воситачилик қилиш учун халқаро ташкилот ёки бетараф давлатга мурожаат этиш ниятида. Россия бу ердан қўшинларини олиб чиқиб кетишни тўхтатиб қўйганлиги ҳамда 1940 йилдан буён собиқ СССРнинг Литвага етказган зиёнини тўлаш муаммоси очиқ қолганлиги учун А. Бразаускас ўзининг Москвага режалаштирган расмий ташрифини бекор қилди.

● Германия мудофаа вазири Рюэ немисларнинг Қозоғистондан Германияга оммавий кўчиб келишларини тўхтатиш учун ҳукуматини тегишли иқтисодий чоралар кўришга даъват этди.

● Япониянинг янги Бош вазири Морихиро Хосокава Россия ислоҳотларини қўллаб-қувватлаш ниятини билдирди.

● Женевада Босния ва Герцеговинадаги можарони ҳал қилишда энг асосий масала — ҳудудий чегаралаш юзасидан бир битимга келинди. Унга кўра бу ҳудуднинг 52 фоизи сербларга, 30 фоизи мусулмонларга, 17 фоизи эса хорватларга тегди. Сараево шаҳри икки йил давомида БМТ, Мостар шаҳри эса Европа ҳамжамияти назорати остида бўлади.

● Хитойдаги Янцзи дарёси ҳавзасида 18 йилга мўлжалланган улкан сув иншооти қурилиши лойиҳасини амалга оширишга киришиляпти. Ана шу давр мобайнида бу ерда 642 квадрат километр майдонни эгаллайдиган сув омбори, жаҳонда энг йирик — йилига 84 миллиард киловатт-соат электр қуввати ишлаб чиқарадиган ГЭС қурилади.

Бугунги кун нафаси

Тошкент-трикотаж маиший хизмат корхонасида кўплаб оила сулолалари ишлашади. Шулардан бири Мунира ва Мунаввар Тошмуҳамедовалардир.

СУРАТДА: Мунира Тошмуҳамедова қизи Мунавварга тўқиш сирларини ўргатмоқда.

Абдуваҳид Тўраев сурати.

* Ризқ-рўз улашаётганлар

ДАСТУРХОНДАГИ НЕЪМАТ

ЙУЛИМИЗ Тошкент нон маҳсулотлари ишлаб чиқариш бирлашмасининг Яккасарой туманида жойлашган 3-нон ишлаб чиқариш корхонасига тушди. Корхона директори Мираброр Бекбоев бизга қисқача тушунтириш берди.

— Бош корхонамизда 300 га яқин новвой ишлайди. Улар куну тун ҳамшаҳарларимиз дастурхонини нон маҳсулотлари билан тўкинсочин қилиш учун тиним билишмайди. Учта асосий цехимиз бор. Биттасида олий навли нон тайёрланса, иккинчи ва учинчи цехларда эса жанубий деб ном олган қора нон ва биринчи навли нон маҳсулотлари тайёрланади. Корхонамиздан чиқадиган нонлар деярли шаҳарнинг барча туманларига тарқатилади. Юз марта эшитгандан кўра, бир марта кўрган афзал, дейишади. Хоҳласангиз мана бош муҳандисимиз Ҳасанжон Турсунов билан ишлаб чиқариш жараёнларини кўриб чиқишингиз мумкин.

— Асосий корхонамиздан ташқари яна жойларда учта филиалимиз фаолият кўрсатяпти, — дейди ҳамроҳимиз. Масалан Қўйлиқ, Сергели, Бодомзордаги ёрдамчи корхоналар шулар жумласидандир. Бу ерларда асосан оби нон ёпилади. Уларнинг бир ҳажми икки баробарга ортади. Биргина жанубий нонининг ўзидан ҳозирги 25 тонна ўрнига 54 тонна тайёрлаш имкони туғилади. Чунки бу турдаги нон шаҳар бўйича фақат шу корхонанинг ўзидангина чиқади холос. Шунинг учун ҳам унга бўлган талаб ортиб бормоқда.

Биринчи навли нон цехи корхонанинг юраги ҳисобланади. Унга ўз касбининг устаси бўлган Лилия Қодирқулова бошчилик қилади. Цех новвойлари бир кунда 56 тоннага етказиб сифатли нонларни ҳамшаҳарларимиз дастурхонига тортиқ қилишмоқда. Бу ерга ўрнатилган 4 та печнинг ҳар бирига бир йўла 1312 дона нон жойланади. Бу тахминан бир соатга яқин вақт мобайнида шунча нон тайёрланади, демакдир. Цехнинг ўз пешқадамлари бор. Нон ёпувчилар Зинаида Берникова, Нина Веришагина, Надежда Месюрова, Олим Толиповлар шулар жумласидандир.

Ҳасан Қосимов бош бўлган цех энг илғор жамоалардан саналади. Цех новвойлари маҳсулот сифатига алоҳида эътибор бериб келишяпти. Буни мижозлардан корхона номига келаётган мактублардан ҳам билса бўлади.

кунлик ўртача миқдори 15 тоннага яқин. Бош корхонамизда сутка давомида 80 тоннадан ортиқ нон маҳсулотлари ишлаб чиқарилади. Унинг 55-60 тоннаси биринчи навли, қолган қисми эса жанубий ва олий навли нонлардир.

Корхонамиз 24 соат давомида тўхтовсиз ишлайди. Ҳатто шанба ва дам олиш кунлари ҳам новвойларимиз учун оддий иш куни ҳисобланади.

Салкам 60 йиллик тарихга эга бўлган бу корхона 1970 йилда қайта таъмирланди. Алмисоқдан қолган қурилмалар ана ўшанда янгиси билан алмаштирилди. Орадан 23 йил ўтгач бу жиҳозларнинг кўплари бугунги кун талабига жавоб бермай қолди. Шуни назарда тутиб, корхонани яна тубдан таъмирлаш чора-тадбирлари кўрилмоқда. Ҳозир Туркиядан келтирилган янги электр печларини ишлаб чиқаришга жорий этиш назарда тутилмоқда.

— Лекин улар ишлаб чиқариш жараёнларига заррача таъсир этмаган ҳолда фойдаланишга топширилиши керак. Чунки корхона фаолиятини бир зум тўхтатиб бўлмайди, — дейди бош муҳандис бизга. — Бу қурилмалар эскиси билан таққослаганда ўртада ер билан осмонча фарқ бор. Хўш, бу афзалликлар нималардан иборат? Биринчидан, улар кам жой эгаллайди. Иккинчидан, қурилмалардаги барча жараёнлар автоматлаштирилган. Шундай катта техникани биргина киши бошқара олади. Улар тўла ишлаб чиқаришга жорий этилган тақдирда ҳозирги тайёрланаётган маҳсулот

«Биз Яккасарой туманида жойлашган 37-дўкондан ҳар куни нон харид қиламиз. Айниқса, думалоқ нусхада тайёрланадиган олий навли нон қўлма-қўл бўлиб кетади. Чунки унинг сифати ҳамиша яхши бўлади. Шундай маҳсулотларни дастурхонимизга тортиқ қилаётган 3-нон ишлаб чиқариш корхонаси ишчи ва хизматчиларига ўз миннатдорчилигимизни билдирамиз», — деб ёзишади бир гуруҳ мижозлар.

— Корхона ишчилари номига битилган бундай хатлар тез-тез келиб турибди, — дейди Ҳасан Қосимов.— Очиғи бундай дил сатрлари бизга ҳамиша қувват бағишлайди ва ўз ишимизга янада масъулият билан ёндошишга ундайди.

Корхона меҳнат аҳли Ўзбекистон Республикаси мустақиллиги кунининг икки йиллигига ҳам ўзига хос тайёргарлик кўрмоқда. Новвойлар бу кунга атаб макарон нусха ширин неъмат ишлаб чиқаришни йўлга қўйишди. Дастлабки кун бундай маҳсулотдан 500 килограмм тайёрланди.

Ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида корхона ишчиларини ижтимоий ҳимоялаш ва уларнинг унумли меҳнат қилишлари учун қулай шароитлар яратиб бериш маъмуриятнинг доимо диққат марказида бўлиб келмоқда. Намунали жиҳозланган дам олиш хонаси, ҳайдовчилар учун махсус ажратилган оромгоҳ, ошхона, болалар боғчаси, дам олиш зонаси ҳамиша новвойлар хизматида.

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ.

* Тадбиркор талабалар муаммолари

МАДАД КУТИШМОҚДА

ТАЛАБАЛАРНИ ижтимоий ҳимоя қилиш ҳозирги куннинг энг муҳим масалаларидан биридир. Уларнинг тўла билим олишлари, бўш вақтларида фойдали ишлар билан машғул бўлишлари малакали мутахассислар етиштиришда катта аҳамиятга эга.

Маълумки, ўтган йилнинг февраль ойида талабаларнинг ўз-ўзини бошқариши мақсадида «Ёшлик» шаҳарчаси ҳокимлиги ташкил этилган эди. Ҳокимлик тасаррufида эса талабаларнинг ўзаро ёрдам ва тадбиркорлик концерни ҳам тузилди. Хўжалик ҳисобидаги бу ёшлар корхонасининг таъсисчилари Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Тошкент шаҳар Ёшлар Иттифоқи ҳамда Тошкент қурилиш бошқармаси бўлиб, унинг асосий вазифаси талабаларнинг бўш вақтини кўнгилли ўтказиш, уларни иш билан таъминлаш, маданий-маърифий ишларга жалб қилишдан иборат эди. Концернга шаҳар ҳокимлиги томонидан 200 минг сўм пул ажратилди. Аслида таъсисчилар маблағ ўтказишлари керак эди. Лекин нарх кескин кўтарилиб кетиши туфайли улар концернга ёрдам бера олишмади. Шундай бўлса ҳам корхона ўзини тиклаб олди. Тез орада ишга киришилди. Дастлаб асосан қурилиш, таъмирлаш бўйича ёшлар ишга қабул қилинди. Улар «Тошкентсаёҳат» бирлашмаси билан тузилган шартномага асосан «Ўзбекистон» меҳмонхонасида таъмирлаш ишларини олиб бордилар. Шунингдек, 38-ҳунар-техника билим юрти билан ҳамкорликда ишлашга келишилди. Улар концерн учун қурилиш ашёлари ишлаб чиқариб беришади.

— Талабаларимиз учун ишлашга шароит яратилган, — дейди биз билан суҳбатда концерн директори Абдумажит Эргашев. — Улар асосан дарсдан кейин ишлашади. Ҳозир бизга маблағни ҳеч ким бермайди, уни ўзимиз ишлаб топишимиз керак.

Ҳозирда қурилишда 80 нафар талаба меҳнат қилади. Талабалар шаҳарчасининг ўзида пойабзал цехини очдик. Унда 14 киши ишлайди. Хом ашёни бизга «Меҳнат» фабрикаси беради. Бундан ташқари «Паризод» тикувчилик бирлашмаси билан шартнома тузиб тикувчилик цехини очдик. Шунингдек, бизга ташқи савдо ишлаб чиқариш концерни ҳам ёрдам бермоқда. Хуллас, ҳозирча ана шу тўртта соҳа бўйича иш олиб бормоқдамиз. Аммо ҳали мақсадимиз жуда катта. Режаларимизнинг кўлами кенг. Юқоридаги тўрт соҳа фақат ишлаб чиқариш йўналиши бўйича холос. Концернимиз шунингдек илм, фан йўналиши бўйича, тажриба ишлаб чиқариш ҳамда миллий халқ амалий санъати йўналишларида ҳам иш олиб боришни ўз олдига мақсад қилиб қўйган.

Ишлаб чиқариш йўналиши бўйича режага кўра концерн шаҳарнинг ҳар бир туманида талабалар қурилиш-таъмирлаш шохобчаларини ташкил этишни, ўзларининг автокорхоналарини тузиш, Ҳамза туманидаги 52-мактабда тикувчилик цехини очиш, ишлаб чиқариладиган маҳсулотларни ўзлари сотиш учун дўконлар барпо этишни кўзлаган ва шу орқали бошқа соҳаларни ҳам ривожлантиришни ўз олдига мақсад қилиб қўйган.

Талабалар орасида билим савияси юқори, иқтидорлилари талайгина. Ана шундай талабалар марказини ташкил қилиш, уларга шароит яратиш, тавсия этилган янгилик ғояларини илмий жиҳатдан ўрганиб чиқиш ва уни қайси корхоналарга жорий қилиш бўйича иш олиб боришни ҳам концерн ўз олдига вазифа қилиб қўйган.

Тажриба ишлаб чиқариш йўналиши бўйича эса турли хўжаликларга ишлатиладиган ва меҳнатни енгиллаштирадиган ҳамда ҳеч қаерда қўлланилмаган ёки ишлаб чиқарилмаган тажрибаларни жорий этишни кўзда тутади.

Булардан ташқари, халқ амалий санъатини ривожлантириш йўналишида талабалар томонидан тайёрланган ҳунармандчилик буюмлари, тасвирий санъат, ҳайкалтарошлик, кулолчилик ишлари учун шароит яратиш, ёш ижодкорларни рағбатлантириб, турли хил кўргазмалар ташкил қилиш, ташвиқот ишларини олиб бориш орқали жаҳон миқёсига чиқиш назарда тутилади.

Ўтган бир йилдан ортиқ вақт мобайнида концерн ишлаб топган маблағга маъмурий бино, жиҳозлар, шунингдек, қурилиш ишлари учун иккита юк машинаси, шлакоблок ишлаб чиқарадиган дастгоҳ сотиб олди. Қолган соф фойда эса 1,5 миллион сўмга етади. Олиб қараганда бу пул ҳозирги шароитда жуда оз, арзимаган бўлиб кўриниши мумкин. Бироқ, буни талабалар фақат қўл меҳнати ҳисобига ишлаб топганлар.

Концерн директори Абдумажит Эргашев чаққон, ташкилотчи йигит. Ҳужжатларни юргизиш, талабаларни ишга жалб қилиш, уларни иш билан таъминлаш учун ташкилотларга қатнаб толмайди.

— Қарор чиққандан кейин уни амалга тадбиқ этиш керак, — дейди Абдумажит. — Лекин баъзи ишларда қатнайвериб, чарчайсан киши. Тўғри, олаётган фойдамиз ҳозирча ўзимиздан ортмаяпти. Кўп ишларни амалга оширишда қўлимиз калталиқ қиляпти. Лекин бизнинг ўз олдимизга қўйган мақсадимиз бор. Бизга фақат рағбат, ишларимизни тўла йўлга қўйиб олишимиз учун ёрдам керак.

Директорнинг гапларида жон бор. Талабалар концерни ҳозир мададга муҳтож. Энг муҳими, мақсад ва ҳаракат бор. Ахир ниҳолни ерга ўтқазиб қўйган билан у ўз-ўзидан кўкариб кетавермайди. Унга парвариш, эътибор берилсагина ҳосил беради. Талабалар тадбиркорлик концернини тегишли ташкилотлар ўз вақтида қўллаб-қувватласалар, келажакда у жамиятта, илм-фанга ёрдам берувчи ташкилотлардан бирига айланиши турган гап.

Назира СОДИҚОВА.

Тошкент агрегат заводида кўплаб оилавий сулолалар, аниқроғи ота-бола ва ака-укалар меҳнат қилишади. Шу туфайли ҳам бригадаларда иш унумдорлиги ва ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг сифати анча мақтовга лойиқ. Мансур Умархонов 10-цехда фарзанди Муроджон билан ишлайди. Мансур ака шу жамоада меҳнат қилаётганига 32 йил бўлди. Меҳнатдан камол топган инсонлардан саналади.

СУРАТДА: ота ўз фарзандига янги иш сирларини ўргатмоқда.

Виктор Багаев сурати.

* Қиш тайёргарликни ёқтиради

ҲОЗИРЛИК РЕЖАДАГИДЕКМИ?

ҚИШ мавсуми айниқса шаҳар электр транспортчилари учун жиддий имтиҳон ҳисобланади. Шунинг учун ҳам шаҳар трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармаси жамоаси қишга пухта тайёргарлик кўришни ўз олдига асосий мақсад қилиб қўйган. Хўш, ҳозир бошқармада бу хусусда қандай ишлар олиб борилмоқда?

Очиғи бу ерда ҳаракат таркибини кузги-қишки мавсумга тайёрлаш ишлари барвақт бошланди. Ҳозиргача режадаги 178 трамвайдан 171 таси, 115 ўрнига 112 та троллейбус, 15 та махсус қор тозалагич машинаси мавсумга шай. Бу ишга қишга тайёргарлик кўриш бўйича тузилган ҳайъат аъзолари бошқош бўлмоқда. Ҳар шанба кунлари ўтказиладиган унинг йиғилишида трамвай ва троллейбус саройлари, асосий тасарруф хизмати бошлиқларининг бу соҳадаги ҳисоботлари тингланади.

Қиш шароитида, айниқса яхмалак ерда транспорт бошқариш мушкуллашади, Бундан келиб чиқадиган кўнгилсиз ҳодисаларнинг олдини олиш мақсадида 49 куб метр қум, 35 тонна туз тайёрланди. Иситиш қозонларини текшириш ва таъмирлаш, тунукаларни мойлаш, уланма тармоқлари, кучланиш қурилмалари, кабель қутичаларини синовдан ўтказиш ишлари кўрсатилган дастур асосида амалга оширилди.

Қиш фаслида илк бор транспортни бошқарадиган ҳайдовчиларга малакали муҳандислар, тажрибали ҳайдовчилар ер музлаганда техникани қандай бошқариш сирларини ўргатмоқдалар. Ҳаракат таркибини таъмирлаш цехи ҳам мавсумга тахт қилиб қўйилди. Машиналар мойланадиган ва ювиладиган махсус ҳандақлар электрлаштирилди. Шунингдек ҳаракат таркибининг мунтазамлигини бир маромга келтириш, транспортларнинг бузуқлиги сабабли депога қайтиб келиш ҳолларини бу йилга нисбатан 5-10 фоизга камайтиришга жиддий эътибор берилмоқда.

Кузги-қишки тайёргарлик тадбирларидан бошқарма корхоналаридаги 684 та трамвай ва троллейбуслар, 189 та автомашина ва махсус машиналар, 848 чақирим контакт тармоғи, 66 та кучланиш қурилмалари, трамвай йўлларининг 900 та туташ жойларини тафтиш қилиш ишлари ҳам ўрин олганди. Шунингдек, ишлаб чиқариш ва маиший хоналарини текширувдан ўтказиб таъмирлаш, 8 та ётоқхонада тайёргарлик тадбирларини кўриш, 18 квадрат метр томни тунукалаш ва бошқа қатор масалаларни ҳал этиш вазифа қилиб қўйилганди. Бироқ жиддий ва масъул вазифаларни бажариш трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бошқармаси ва унинг бўлимлари раҳбарларининг доимо диққат марказидами? Бу ерда шуни айтиш керакки бошқарманинг барча хўжаликларида қишга тайёргарлик талаб даражасида олиб борилмаяпти. Бунга транспортларни таъмирлаш учун эҳтиёжга лойиқ эҳтиёт қисмлар ва материалларнинг етишмаслиги ҳам сабаб бўлмоқда. Устига-устак трамвайларнинг ток қабул қилувчи қисмлари учун алюмин тутқичлар. симлар ва тунукаларнинг етишмаслиги ишга тўсқинлик қиляпти. Моддий-техника таъминоти масалаларининг ҳал этилишига буюртма қабул қилувчи заводларга пул ўтказишдаги қийинчиликлар ҳам салбий таъсир кўрсатмоқда.

Текширув натижалари шуни кўрсатадики ҳанузгача қатор корхоналарда меҳнатни ташкил этиш, ётоқхоналар, транспортлар, энергетика ва йўл хўжалигини таъмирлаш сифати талаб даражасига кўтарилганича йўқ. Масалан биргина ётоқхоналарни олайлик. Тўғри, 2-трамвай депосининг 8-ётоқхонасида қишга тайёргарлик бирмунча яхши. 1-трамвай депосининг 1-ётоқхонасида ва 1-троллейбус депосининг 4-ётоқхонасида таъмирлаш ишлари бошлаб юборилган. Лекин бошқа ётоқхоналарда эса тайёргарлик жуда суст кетяпти.

Электр транспорти қатновини қишга тайёрлашда туман мутасаддиларининг ҳам маълум даражада ёрдамлари керак. Чунки йўлларда ҳаракат учун ноқулайлик туғдирадиган дарахтларни кесиш, тўсиқларни олиш, ўнқир-чўнқир жойларни текислаш уларнинг зиммасида. Ҳаракатнинг тўхтаб қолиши, қимматли техниканинг бузилишига ва оқибатда аҳолига транспорт хизмати кўрсатиш сифатининг пасайишига мана шу нуқсонлар ҳам салбий таъсир кўрсатиши табиий.

Ҳозирги ғанимат кунларда қишга тайёргарлик режаларини бажариш катта аҳамият касб этган. Буни электр транспорти тармоқларидаги ҳар бир ишчи ва хизматчи унутмаслиги керак. Бир сўз билан айтганда, ҳаракатдаги транспорт ишлаб чиқариш ва маиший хизмат биноларини қишга ҳозирлаш тадбирлари белгиланган режадагидек бенуқсон ва сифатли бажарилиши лозим.

Фаттоҳ АБДУРАҲИМОВ.

«ХОРИЖИЙ мамлакатлар билан ҳамкорликда ишлаётган қўшма корхоналар фаолияти ҳам кенгайиб бормоқда», деб таъкидланди. 27 июль куни бўлиб ўтган Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамаси йиғилишида. Бугун биз ана шундай қўшма корхоналардан бири бўлган, 1990 йил ишга тушган «Тошкентерм» ҳақида ҳикоя қилмоқчимиз.

* Биз ҳеч кимдан кам эмасмиз!

ТОШКЕНТ ТЕРМОСЛАРИ

Орадан уч йил ўтганига қарамай ҳозирги кунда бу Ўзбекистон — Хитой қўшма корхонаси ўз маҳсулотлари билан нафақат диёримизда, балки Ҳамдўстлик мамлакатлари ва чет элларда ҳам шуҳрат қозонди. Жамоа ўз маҳсулотларини Саудия Арабистони, Афғонистон, Германия ва бошқа мамлакатларга ҳам жўнатиб турибди. Йилига 1 миллиондан ортиқ термос ишлаб чиқараётган корхонанинг 30 фоиз маҳсулоти экспортга жўнатилаяпти...

Корхонанинг тайёрлов цехида қатор териб қўйилган чиройли ва бежирим термослар киши кўзини қамаштиради. Ишчиларнинг қўли-қўлига тегмайди. Уларнинг бири металл пластинкаларни махсус дастгоҳда керакли шаклга келтирса, бошқаси унга чиройли гул ёпиштириб, сайқал беради. Учинчи киши эса бўлакларни йиғиб тайёр термос ҳолатига келтиради.

— Ҳозирги кунда ишлаб чиқараётган термосларимизнинг 30—35 фоизи республикамизни таъминлашга етади, — дейди қўшма корхона бош директори Саид Султонов. — Шунинг учун биз қолган маҳсулотларни Ҳамдўстлик давлатлари ҳамда чет элга экспорт қилишдан манфаатдормиз. Бу билан биринчидан бирлашмамиз валюта тушумини кўпайтирмоқда. Иккинчидан, термосларни алмашиш усули билан республикамизга жуда зарур бўлган мато ва бошқа материалларни олиб келаяпмиз.

Ундан кейин термосларни ишлаб чиқаришда хом ашёнинг қарийб ҳаммасини ўзимизда ишлаб чиқаришга ҳаракат қилаяпмиз. Хитойдан фақат ялтироқ колбаларни олиб турибмиз.

Ишчи ва хизматчилар бунга ҳам эҳтиёж қолдирмасликка ҳаракат қилишмоқда. Чунки ҳозир ана шу ялтироқ колбаларни Хитойдан минерал ўғитларга алмашиб олиб келаяпмиз. Келгусида бунга ҳожат қолмайди. Шу мақсадда Сергелида юқоридаги хом ашёни ишлаб чиқарадиган завод қурилиши жадал суръатларда олиб борилмоқда. Айни пайтда бу қурилиш майдонида шаҳримизда жойлашган «Сифат» қурилиш тресты бинокорлари жонбозлик кўрсатишиб меҳнат қилишмоқда. Режа бўйича корхона 1995 йил бошларида ишга тушиши керак. У ишга тушгандан кейин у ерда нафақат колбалар, балки яхна ичимликлар учун шиша идишлар ва уй-рўзғорда ишлатиладиган бошқа шиша буюмлари ишлаб чиқарилади. Яъни йилига 2 миллион колба ҳамда 35 миллион дона шиша идишлари тайёрлашга муваффақ бўлинади.

Бирлашма термос ишлаб чиқаришдан ташқари бошқа халқ истеъмол буюмларни тайёрлашга ҳам интилмоқда, Масалан, яқинда Хитой, «Қизил тонг» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси ҳамда «Тошқинтерм» қўшма корхонаси ўртасида яна бир жамоа вужудга келди. Бу — «Ойдин — Муниза» қўшма корхонасидир. Айни пайтда бу ерда аёлларимиз учун кийим-кечаклар тайёрланмоқда. Термосларни чет элда қимматбаҳо, сифатли матоларга алмашиш ҳисобига корхона жаҳон андозаси талабларига жавоб берадиган кийим-кечаклар тикишга эришилмоқда.

Қўшма корхона ҳозирги кунда Хитойдан ташқари Покистон билан ҳам алоқаларни йўлга қўйди. Ишга тушиш арафасида турган «Аҳмад — Ғани — Корпорейшн» Покистон — Ўзбекистон қўшма корхонаси ана шу алоқалар мевасидир. Бу ерда аёллар кийимидан ташқари эркак ҳамда болалар учун кийим-кечак ва бошқа маҳсулотлар тайёрланиши кўзда тутилмоқда.

Ҳақиқатан ҳам Тошкент термосининг довруғи бутун жаҳонга тарқалди. Буни юқоридаги мисоллардан ҳам билиб олса бўлади. Бироқ ҳозирги кунда жаҳон бозорида корхонанинг рақобатчилари ҳам кўпайиб қолди. Мисол учун бугунги кунга келиб Хитойдан ташқари Қозоғистонда «Ойбулоқ» номли худди шундай термос ишлаб чиқарадиган турдош корхона вужудга келди. Тўғри, улар ишлаб чиқараётган термослар сифат жиҳатидан ҳали Тошкентникига етолмайди. Шунга қарамасдан бу қўшма корхона жаҳон бозорига маҳсулот чиқаришга интилмоқда. Бундан ташқари, Тожикистонда ҳам худди шундай турдош қўшма корхона ишга тушиш арафасида.

Лекин бирлашма ишчи ва хизматчилари рақобатчилар кўпайиб кетаяпти, деб қўл қовуштириб ўтиришгани йўқ. Айни пайтда улар ишлаб чиқарилаётган термосларнинг сифатига эътиборни қаратиш ҳамда уларнинг хилма-хиллигини ошириш борасида тинмай изланмоқда. Масалан, корхонада янги мусиқали термослар ишлаб чиқаришга қўйилиш арасида. Яқинда шундай термослар нусхасига хитойликлар ҳам катта баҳо беришди. Ундан кейин яқин келажакда болаларга аталган мусиқали автомат ва бошқа ўйинчоқлар ишлаб чиқариш ҳам корхона режаларидан ўрин олган. Бир сўз билан айтганда, бирлашма ҳозирги бозор иқтисодиёти талабларидан келиб чиққан ҳолда ишлашга ҳаракат қилмоқда.

Ғулом ЮСУПОВ.

БИРИ-БИРИДАН чиройли, осмонўпар уйлар оралиғидан ўтиб Сергели — 5 мавзесига кириб бордик. Бу ерда Тошкент давлат-ҳиссадорлик қурилиш корпорациясига қарашли 1-уйсозлик комбинати қурувчилари тер тўкишмоқда. Бинокорларнинг қўли-қўлига тегмайди. Уларнинг бири юқориги қаватларда тиклаш ишларини олиб бораётган бўлса, иккинчиси тикланган деворларнинг тешикларини бетон қоришмалари билан тўлдирмоқда. Учинчиси эса тайёр бетон қоришмаларини пешма-пеш юқориги қаватларга етказиб бермоқда.

* Қурилиш майдонларида

БИРВАРАКАЙИГА ТЎҚҚИЗТА УЙ

— Яқинда Ўзбекистон Республикаси мустақиллик кунининг икки йиллигига атаб мавзеда учта уйни фойдаланишга топширдик, — дейди комбинат бош муҳандиси Аҳмаджон Орипов; — Бу уйларнинг бири 18 хонадондан иборат бўлиб, шаҳримизда уй шароитини яхшилаш ниятида юрган ёш ижодкорларга аталгандир. Мана энди улар мустақиллигимизнинг икки йиллиги тўйини янги, кенг ва ёруғ хоналарда ўтказишади. Иккинчи уй ҳам 18 хонадонга мўлжалланган бўлиб, умумий сатҳи 1388 квадрат метрдир. Бу ерда ҳам айни пайтда хонадон эгалари уй тўйларини ўтказишмоқда. Учинчи уй эса Тошкент трамвай-троллейбус ишлаб чиқариш бирлашмаси ишчи ва хизматчиларига аталганд. Умумий сатҳи 3499 квадрат метрни ташкил этган, 36 хонадонга мўлжалланган уйни қурувчиларимиз ўз вақтида ва сифатли топширишга эришдилар. Бу ҳозирги бозор иқтисодиёти қийинчиликлари даврида жасоратдир.

Шунингдек, биз туманнинг Сергели-6 мавзесида ҳам олтита уйни қуриб битказдик. Уларнинг тўрттаси 36 хонадондан, биттаси 18 хонадондан ва охиргиси 58 хонадондан иборатдир. Уларнинг умумий сатҳи 15 минг 672 квадрат метрни ташкил этди. Уйнинг пардозлаш ишларини ҳам комбинатимизга қарашли бошқарма қурувчилари олиб боришди. Буюртмачилар бинокорлар ишидан мамнун. Чунки тикловчи ҳамда пардозловчиларимиз тиклаш, оқлаш, бўяш, эшик ва ромларни ўрнатишда асосан сифатга эътибор беришди.

Дарҳақиқат, бугунги кунда Сергели тумани ҳам энига, ҳам бўйига кенгайишида комбинат бунёдкорларининг ҳиссаси катта. Нимага деганда тумандаги асосий қурилиш нуқталарини мана шу бунёдкорлар қуриб битказишмоқда. Қурувчилар яқинда 9 та уйда қурилиш ишларини ниҳоясига етказишди. Уларнинг умумий сатҳи 21 минг 947 квадрат метрга етди. Айни пайтда бу уйларда 288 хонадон эгалари уй тўйларини ўтказишмоқда.

Ғани ЕСЕНОВ.

ЕНГ ШИМАРИБ ХИЗМАТДА

ЯККАСАРОЙ умумий овқатланиш акционерлик бирлашмаси хизматчилари Ўзбекистон Республикаси Мустақиллиги кунининг икки йиллигига ўзига хос тайёргарлик кўришяпти. Бу ҳақда бирлашма бошлиғи Ҳожибек Ўрмонов бизга қуйидагиларни гапириб берди.

— Туманимизда ўн битта йириклаштирилган ошхона бўлиб, унинг жойлардаги бўлимларини қўшиб ҳисоблаганда бизда 1500 га яқин ошпаз ва пазандалар ишлашади. Улар ҳамшаҳарларимизга хизмат кўрсатишни ўз бурчлари, деб биладилар.

Байрам дастурхонини безашдан хизматчиларимизнинг бирортаси четда қолишмайди.

Хизматни 29-30 август кунлари «Дилором» қаҳвахонаси олдида савдо кўргазмасини ташкил этишдан бошлаймиз. Бу кўргазмадан байрам учун тайёрланган барча озиқ-овқат маҳсулотлари, пишириқлар, қандолатчилик муҳсулотлари ўрин олади. Ташриф буюрган ҳар бир харидор дидига ёққан маҳсулотларни танлаб олиши мумкин.

Ошпаз ва пазандаларимиз байрам тантаналари ўтадиган Мустақиллик майдони, Анҳор бўйи ва Сайилгоҳ кўчасида ҳам ҳамшаҳарларимизга хизмат кўрсатишади. Бу ерга ўрнатилган павильонларимизнинг безатилиши ҳам байрамона бўлади. Уларнинг ҳар бирида мустақиллик руҳи акс этиб туради. Энг яхши ва намунали деб тан олинган 4- ва 6-ошхона ошпазлари тантана қанташчилари хизматида бўлишади.

Шунингдек, туманимизнинг энг гавжум жойлари, Тўқимачилик саройи олдида, Бобур ва Бойчечак боғларида, Бошлиқ, Қушбеги, Яккасарой ҳамда бошқа маҳаллалар марказида ҳам байрам дастурхонлари ёзилади. Бу ерда Мирзааҳмад Мирпўлатов, Одил Зокиров, Турсунхўжа Саидхонов, Обид Ҳамидов, Бахтиёр Усмон бош бўлган ошхона хизматчилари ишлашади.

Махсус тузилган ҳайъат аъзолари жойларда аҳолига қай даражада хизмат кўрсатиб келаётганини назорат қилиб боришади. Энг яхши деб топилган уч ошхонага бирлашма томонидан таъсис этилган пул мукофотлари топширилади.

Маҳмуд ОРИПОВ.

Ўқитувчиларнинг август кенгашларига

ИЖОДКОРЛИК ЙИЛИ БЎЛАДИ

ҲАММА соҳалардаги бўлгани каби халқ таълими соҳасида ҳам юртимизни жаҳоннинг ривожланган мамлакатлари қаторидан ўрин олиши йўлида қилинаётган саъй-ҳаракатни яққол сезиш мумкин. Навбатдаги янги ўқув йили олдидан август кенгашларида кўриладиган масалалар шу мақсадга қаратилган. Шунга кўра Тошкент шаҳар халқ таълими бош бошқармаси ўз олдига 5 вазифани асос қилган ҳолда уни туман мактаблари фаолиятида акс этишига эришишни мўлжаллаган. Шулардан бири юртимиз мустақиллиги, Конституциямиз ҳақида, ёш авлод билими, савиясини ошириш, давлат мадҳиямиз, байроқ ва рамзимизнинг маъноларини ўргатишга қаратилган тадбирлардир.

Иккинчи масала эса «Таълим ҳақида»ги Қонундир. Бунда ушбу қонуннинг бажарилиши, унинг тарихини ўрганиш, келажагига замин яратиш, шунингдек шаҳар мактабларида 9 йиллик мажбурий таълимни жорий этиш масалалари алоҳида ўрин тутади. Учинчи масалага кўра фанларнинг чуқур ўргатилиши йўлларини излаш, ишга эркин ёндошган ҳолда ихтисослаштирилган синфлар, лицей, гимназиялар очиш, қобилиятли болаларни танлай билиш вазифалари ҳал қилинади.

Ўқувчига илм бериш билан бир қаторда унинг билимини имтиҳон қилишнинг замонавий усулларини қўллаш пайти келди. Бу — тест усулидир. Бу йилги ўқув жараёни давомида ўқувчи билимини текшириш усулини фанга эркин ёндошилган ҳолда ишлаб чиқилишига эришиш тўртинчи масала асосидир. Кўрилажак сўнгги масала ўқитувчилар тажрибаларини оммалаштиришдан иборат. Бундан ташқари ҳар бир фан ўқитувчиларининг алоҳида йиғилишлари ўтказилиб, юқоридаги масалаларга ўз соҳасидан келиб чиққан ҳолда чуқурроқ эътибор қаратилади.

Кўриниб турибдики, халқ таълимининг бугунги вазифаларини бажаришда муаллимлардан ўз ишларига эркин ёндошиш, ҳамиша ижодкорлик руҳида бўлиш талаб қилинади. Шунга кўра Акмал Икромов тумани халқ таълими бўлимида навбатдаги ўқув йили учун мўлжалланган ишларни таъкидлаш керак. Юқорида келтирилган вазифаларни бажариш билан бирга тумандаги барча мактабларнинг ҳар бир синфида қайси фан бўлишидан қатъи назар дарснинг дастлабки 5 дақиқаси одобнома мавзусига бағишланиши йўлга қўйилди. Бундан ташқари туман мактабларининг юқори синфларида Конституциямиз асос қилиб олинган ҳуқуқшунослик дарси ўқитилади. Шунингдек ёш боланинг янгиликни қабул қилиш қобилияти юқори бўлишини ҳисобга олиб, 8 та болалар боғчасида инглиз тилининг бошланғич сабоқлари берилиши режалаштирилган. Демак, яқинлашиб келаётган янги ўқув йили муаллимлар учун изланиш, ўрганиш, қолаверса ижод қилиш йили десак хато бўлмайди.

Абдумалик АБДУРАҲМОНОВ.

** «Бола тарбияси ва маҳалла»—муҳокамада*

НИЯТЛАР ИЖОБАТИНИ ТОПСИН

ТОШКЕНТ шаҳар халқ таълими Бош бошқармасининг тарбиявий ишларни такомиллаштириш концепцияси — «Бола тарбияси ва маҳалла» лойиҳасини зўр қизиқиш билан синчиклаб ўқиб чиқдим. Аввало, бу лойиҳанинг баён қилиниши Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг шарофати, маҳалла комитети ва фаоллари ишини юқори кўтариш борасидаги Президентимиз Фармонларининг ҳаётийлиги ва ҳукуматимизнинг ёшлар тарбиясига кечиктириб бўлмайдиган долзарб вазифа сифатида қарашининг самарасидир. Модомики, лойиҳа кўпнинг кенгашига ҳавола қилинган экан, мен ҳам тарбиячи сифатида баъзи бир фикрларни баён қилишни лозим топдим.

Кишилар бир-бирлари билан ҳол-аҳвол сўрашганларида қанча давлатингиз, мол-мулкингиз бор, машина ва дала ҳовлига эгамисиз, демайди, қанча фарзандингиз бор дейди. Чунки, инсон номини асрдан асрга, наслдан наслга етказиб, авлоднинг сақланишига сабабчи восита — фарзанддир. Фарзандга ғамхўрлик қилиш, ўқитиш ва тарбиялаш ота-онанинг биринчи галдаги бурчидир. Ота-онанинг берган яхши тарбияси туфайли фарзандлари одобли, ахлоқли, фаҳм-фаросатли, хушхулқ ширинсўз, ва меҳнатсевар бўлиб улғаяди.

Тарбиянинг боши — оила. Шунинг учун ҳар бир ота-она аввало ўз оиласида тарбия масаласига жиддий эътибор бериши, оиланинг келажаги, истиқболи шу тарбияга узвий равишда боғлиқ эканини ҳис қилиши, чуқур англаши, унга масъулиятли иш деб қараши лозим. Аввало, ҳар бир ота-она ўз фарзандлари олдида ҳар вақт оталиқ ва оналиқ мавжуда турсин. Баъзан мактабга келиб синф раҳбарига: «Менинг ўғлимга сўзим ўтмай қолди, айтганимни қилмайди, битта гап айтсам, иккита қилиб қайтаради, уй ишларига қарашмайди, яхши кийинишни истайди, сандироқлаб ярим кечада келади», қабилидаги сўзларни айтадиган оналар ҳам бор. Бу — фарзанди ёшлигида унинг кўнглига қараб жиловни бериб қўйишнинг оқибатидир. Болага қўйилган талаб оилада бир хил бўлиши керак.

Ўзбекистон Республикаси мустақил бўлгунга қадар тарбия масаласи бўйича халқ маорифида ҳам қатор камчиликларга йўл қўйилди, ўн йиллик таълим мажбурий қилиб белгиланди, «Икки баҳоларсиз ўқитиш», «Икки йилликсиз ўқитиш» деган гаплар шиор даражасига кўтарилди, «сифат ўзлаштириши» талаб қилинди. Натижада мактабга узлуксиз қатнашмаган ва умуман дарс тайёрламаган ўқувчилар ҳам синфдан-синфга қўшқўллаб ўтказиб қўйилди. Бу ишга тўсқинчилик қилганларнинг бошида калтак синди. Эндиликда мактабларни миллийлаштириш ҳақидаги фикрлар матбуотда эълон қилинди. Лекин бу ишга ҳамма мактабларда ҳам жиддий киришилгани йўқ. Миллийлаштириш — лойиҳада кўрсатилган кўпгина фикрларни ўз ичига олади.

Ўрта мактаб дарсликларини Ўзбекистон Республикасининг ўзига хос шароити, халқнинг маданий мероси, урф-одати, қадриятлари ва бой тажрибасига таяниб қайта яратиш ишлари бошланди. Лекин, ҳали ҳамма фанлар бўйича ҳам янги дарсликлар мавжуд эмас.

Синф раҳбарининг вазифаларидан бири ўзи раҳбарлик қиладиган синфда ҳафтасига бир соат «тарбиявий соат» ўтказишдан иборат. Мактаб илмий бўлим мудири буни ҳатто, дарс жадвалига ҳам қизил қалам билан белгилаб қўяди. Лекин шу тарбиявий соатларни ҳамма мактабларда ва ҳамма синфларда тўлиқ ўтади деб бўлмайди. Чунки, тажрибаси кам айрим синф раҳбарлари тарбиявий соатларни қандай мавзулар билан олиб боришнинг уддасидан чиқа олмайди. Мабодо бирор мавзу танласа, қўлида шу мавзу ёритилган адабиёт бўлмайди. Шунинг учун турли ҳаётий мавзуларни ўз ичига олган қўлланма яратиш кун тартибидаги муаммолардан биридир.

Ўқитувчиларнинг намунали дарс бериши, тарбиявий соатларни мунтазам ўтказиб бориши, таълим-тарбияга доир бой тажрибаси ва фикрлари билан педагогик ўқишларда ва матбуотда қатнашиб туриши, ўз ўқувчиларини олимпиадаларга тайёрлаш ва ҳоказоларга қараб туман, шаҳар ва республика бўйича «Йилнинг энг яхши ўқитувчиси» унвони таъсис этилса, ёш ўқитувчиларнинг ўз касбига бўлган меҳр-муҳаббатини орттирар эди. Бу ҳам ўз навбатида тарбия ишини яхшилашга хизмат қилади.

Маҳаллада ўтадиган ҳар бир тўй маҳалла тўй комиссияси назорати остида, уларнинг кўрсатма ва йўл-йўриқлари асосида ўтишига эришиш лозим. Тўйни Европанинг шовқин-суронга тўла мусиқа асбобларидан иборат даста эмас, миллий мусиқа асбобларига эга бўлган даста ўтказишига ҳаракат қилишимиз керак. Чунки, даранг-дурунг овозларга тўла куйларга тушиладиган рақслар бизнинг удум ва анъаналаримизга мос келмайди, одоб доирасига ҳам сиғмайди, ўсмирлар тарбиясига салбий таъсир кўрсатади. Вояга етмаган ўсмирларнинг никоҳ тўйларида меҳмонлар учун ҳозирланган жойларни эгаллаб олиб, спиртли ичимликлар ичаётган ҳоллари ҳам учрамоқда. Маҳалла оқсоқоллари ўсмирлар тарбиясини издан чиқарадиган бундай бебошликка қатъий чек қўйишлари керак.

Ҳар йили ўқувчилар уйида фаолият кўрсатаётган турли тўгаракларга кўп ўқувчилар қатнашади. Лекин, мактабни битирганларидан кейин, уларнинг ҳаммаси шу соҳани ўзлари учун касб қилиб оладиларми? Синф раҳбарларининг тарбиявий тадбирларидан бири ўқувчиларнинг касбга бўлган меҳр-муҳаббатларини ривожлантириш ва шу касбни танлаб меҳнат қилишларида уларга яқин ёрдамчи бўлишлари керак.

«Меҳрибонлик» клубининг аъзолари яна шундай бир вазифани бажаришни режалаштиришлари лозимки, баъзи ота-оналар йиллаб, ҳатто фарзандлари мактабни битиргунига қадар бирор марта ота-оналар мажлисларида иштирок этмайди ва ўз фарзандларининг ўқиши, хатти-ҳаракатларидан мутлақо хабар олмайди. Клуб аъзолари фақат ўсмирларга эмас, ана шундай ота-оналарга ҳам ўз таъсирини ўтказиши даркор.

Участка милициясининг хонадонма-хонадон юриб, яшаётган аҳолининг рўйхатда бор ёки йўқлигини текшириши яхши йўлга қўйилмаган. Ички ишлар ходимлари бу соҳадаги назоратни кучайтиришлари даркор. «Меҳрибонлик» клубининг аъзолари ва маҳалланинг катта ёшдаги аҳолиси ўз ҳудудида истиқомат қиладиган ҳар бир ўсмирнинг оёқ олишига кўз-қулоқ бўлиб туриши керак.

Юқоридаги гаплар ўқитувчиларнинг август кенгашлари арафасида кўнглимдан кечган, кўпдан тинчлик бермай келаётган фикрлардир. Зораки «Бола тарбияси ва маҳалла» концепцияси ишга тушса, бу каби ниятлар ўз ижобатини топса.

Убайдулла АБДУЛЛАЕВ,
олий тоифали ўқитувчи.

** Ўзбекистон мадҳи*

ҚУВОНЧ БАХШ ЭТИШ БАХТИ

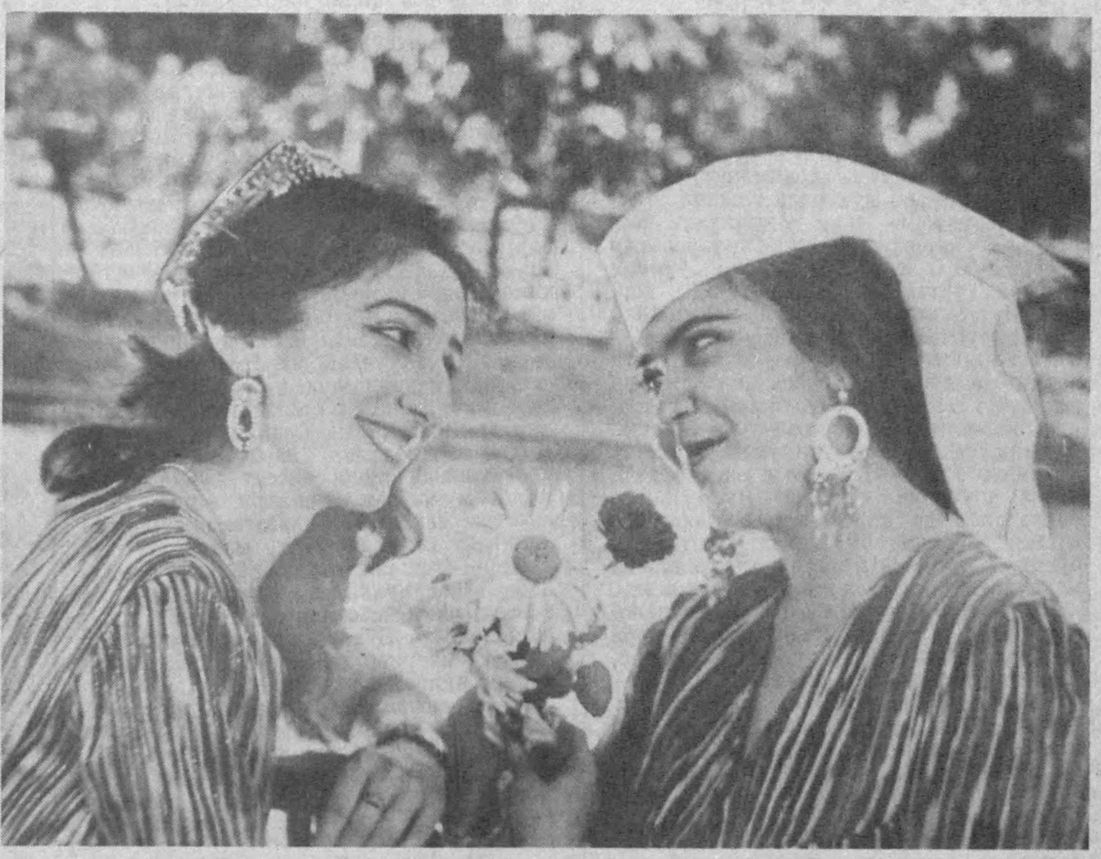

● Ҳар бир байрам ортида жуда катта тарих, эзгу ниятлар, халқлар орзуси ётади. Мустақилликнинг икки йиллик байрами арафасида республикамизда маданият ва санъат икки ойлиги ўтмоқда. Жамоатчи мухбиримиз Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги истиқболни белгилаш илмий-услубиёт ва ахборот республика маркази директори, санъатшунос олим Жасур Расултоев билан икки ойлик тадбирлари қандай ўтаётганлиги ҳақида суҳбатлашди.

— Авваламбор бу улкан байрам хусусида, — деди Жасур Кумушович. — Улуғ айёмни ҳар қанча нишонласак, ҳар қанча тантана қилсак арзигуликдир. Асрлар оша ота-боболаримиз орзулари амалга ошди. Ўзбек миллатининг ниятлари рўёбга чиқди ва халқ озодлик нашидасини сураётир. Озодликнинг ўзи дунёдаги ҳеч бир нарсага тенглаштириб бўлмас неъматдир. Бу байрам республикамизнинг энг чекка қишлоқларидан тортиб пойтахтгача қамраб олиниши режалаштирилган. Ҳар бир қишлоқ, ҳар бир маҳалла, ҳар бир туман, шаҳар ва вилоятларда катта тантаналар бўлиб ўтади. Буларни амалга ошириш учун республикамизнинг етакчи маданият ва санъат намояндалари, мутахассислар, режиссёр ва сценарийчилар айни кунларда ўтаётган маданият ва санъат икки ойлиги ва катта тантаналарга тайёргарлик ишларида амалий ёрдам бериш, кўмаклашиш мақсадида вилоятларга жўнаб кетдилар.

Бу байрамдан яна бир асосий мақсад — ўзбек миллий санъатини бўйбасти билан халққа намойиш этиш, кенг жамоатчилик оммаси олдида ҳалқимиз қанчалар санъатсевар, қўшиқ ва рақслар шинавандаси, истеъдодли эканлигини яна бир бор кўрсатишдир. Биз барча соҳада катта ўзгаришлар бўлаётганини кўриб турибмиз. Ҳозир барча маданият масканларида қизғин иш олиб борилмоқда. Мана шу икки ойлик давомида маданият ва санъат ходимлари ҳам катта синовдан ўтмоқдалар. Янги кунда янгича ишловчи, Ватанимиз учун жонкуярлар зарур. Кимки яхши ишласа, имконият топса, ўз келажагини бекаму-кўст белгилаши тайин.

Яна бир асосий мақсадлардан бири, ёшлар ўртасида тарғибот ишларини ташкил этиш, уларда Ватанга муҳаббат уйғотиш, келажагимизни ўз қўлларига оладиган фидойи инсонлар бўлиб етишишлари учун бугунги кунда нималарга эътибор беришлари ҳақида кенг тушунтириш ишлари олиб боришдир. Шу мақсадда беллашувлар, кўриклар ўтказилаяпти.

— Тарихимиз ҳар қанча ўрганилса арзийди. Мана шу икки ойлик давомида ёшларга тарихимизни яққол намоён этиш борасида қандай ишлар олиб борилмоқда?

— Ўзбек халқи бой тарихга эга. Дунёни ўз илм-маърифати, санъати ва маданияти, буюк зотлари билан мафтун этиб келган. Мисол учун Ибн Сино, Беруний, Ал-Хоразмий, Мирзо Улуғбек ва бошқа алломаларни олайлик. Улар ўз ижоди давомида бир қанча фанларни қамраб олганлар. Ибн Сино тиббиёт илмида дунёда донг таратган бўлсада, бошқа илмларни ҳам жуда яхши билган. Бошқа илмлар тиббиётнинг юксак даражага чиқишида пойдевор ўрнини ўтаган. Бундай мисолларни ҳар бир аллома ҳаётидан келтириш мумкин. Зеро, шундай экан, бугунги авлод ҳам ҳар томонлама билимга эга бўлмоғи лозим. Тарихимизни ёшларга тўлалигича етказиш борасида бир қанча ишлар қилинмоқда. «Анда жоним қолди», «Фарғонани қўмсар кўнгуллар» деб номланган, Мирзо Улуғбек таваллудининг 510 йиллигига, Нодира таваллудининг 200 йиллигига бағишланган «Ғазал мулкининг маликаси», «Асрлар қаъридан таралган наво», Чўлпон хотирасига бағишланган «Бўронлардан ҳаловат излаб», Ўзбекистон тарихига бағишланган «Бу менинг Ватаним», «Бир қуёш отмоқда бу Ватан узра», «Улар орзу қилган истиқлол келди» ва бошқа мавзудаги тадбирлар амалга оширилмоқда. Ёшлар ўз ватанларининг тарихини билишлари ҳам қарз, ҳам фарздир.

— Байрам арафасида халқ ижодиёти ҳам ўз аксини топади. Бу борада олиб борилаётган ишлар тўғрисида ҳам гапириб ўтсангиз.

— Халқ ижодиёти мустақиллик шарофати билан яққол намоён бўла бошлади. Кўрик-танловлар, фестиваллар, санъат байрамларида бу соҳада ижод қилаётган истеъдодларга кенг ўрин берилаётир. Жумладан, «Алла», «Тўй маросими қўшиқлари», «Марҳабо, иқтидорлар» ва бошқа танловлар шулар жумласидандир. Халқ ижодиёти битмас хазина, байрамларимизни безовчи такрорланмас санъатга эгадир. Байрам арафасида катта кўргазмалар уюштирилади. Бу кўргазмаларда кулоллар, зардўзлар, каштачилар, гиламдўзлар, заргарлар, ҳунармандларнинг ишлаб чиқарган ноёб маҳсулотлари намойиши бўлиб ўтади. Халқ оғзаки ижодининг намуналари ҳам концерт дастурларидан ўрин олган. Мазкур халқ ижодиётига ҳам ўтган давр ўз таъсирини кўрсатганди. Эндиликда мухлисларга ҳавола этиладиган концерт дастурларида асл ҳолича кўрсатилишига ҳаракат қилинади.

Салоҳиддин СИРОЖИДДИНОВ
суҳбатлашди.

Моҳира Муродбекова шаҳримиздаги Зикир Маърупов номли мактабда 25 йилдан буён ёшларга инглиз тилидан сабоқ бериб келади. Ўзбекистон халқ таълими аълочиси унвони соҳиби бўлган бу аёл ўз касбини ниҳоятда ардоқлайди. Инглиз тилини ўрганиб жаҳонга чиқиш асосий масалалардан бири бўлиб турган ҳозирги пайтда муаллима бу тилни ўқувчиларга янада чуқурроқ ўргатишга интилмоқда. Айни пайтда шаҳримиздаги 13-ўрта мактаб эса ўзбек романчилигининг асосчиси Абдулла Қодирий номи билан юритилади. Бу ерда адибнинг ҳаёти, ижоди, унинг оиласи ҳақида ҳикоя қилувчи бурчак ташкил этилган.

СУРАТЛАРДА: Моҳира Муродбекова навбатдаги дарс учун кўргазмали қуроллар танламоқда; она тили ўқитувчиси Гулҳумор Ҳамдамова ўқувчиларга ёзувчининг ҳаёт ва ижод йўли ҳақида сўзламоқда.

Равиль Альбеков суратлари.

** Маданият хабарлари*

«Оқ кабутарлар учмоқда»

ЮНУСОБОД туманидаги «Дўстлик» маданият уйи жамоаси мустақиллик кунига бағишланган махсус дастурни Дўстлик мавзесида намойиш этди. Очиқ майдонда ўтказилган «Оқ кабутарлар учмоқда» деб номланган театрлаштирилган томоша йиғилганларда катта таассурот уйғотди. Айниқса «Гулбаҳор» ва «Фламинго» рақс дасталарининг чиқишлари олқишлар билан кутиб олинди.

Томошабинлар ҳузурида

МИРОБОД туманининг Ғафур Ғулом номли маданият уйида фаолият кўрсатаётган «Гавҳар» фольклор этнографик жамоаси ўзининг ҳисобот концертини томошабинлар эътиборига ҳавола этди. Ўзбек миллий урф-одатлари, аллалари, тўй маросимлари, айтишув ва ўйинларидан ташкил топган дастур зўр қизиқиш билан кутиб олинди.

Фахрийларга атаб

АКМАЛ Икромов туманидаги Усмон Юсупов номли маданият уйи жамоаси уруш ва меҳнат фахрийларига атаб катта байрам дастури тайёрладилар. Тўкин дастурхон атрофига таклиф этилган кексалар маданият уйидаги барча бадиий тўгараклар чиқишларини мириқиб томоша қилдилар.

Иқтидорлар танлови

ҲАМИД Олимжон номидаги маданият уйи жамоаси 70-ўрта мактаб қошида фаолият кўрсатаётган оромгоҳда «Алло, биз иқтидорларни ахтарамиз» деб номланган кўрик-танлов ўтказди. Оромгоҳда дам олаётган мактаб ўқувчилари Ватан, истиқлол, бахтли болалик ҳақидаги куй ва қўшиқлар, рақс ва шеърлари билан иштирок этдилар.

Олам суратини чиздилар

МУКАРРАМА Турғунбоева номидаги маданият уйи жамоаси пойтахтимиздаги 58-ўрта мактабда «Жаҳон болалари оламни чизмоқда» деб номланган кўрик-танлов ўтказди. Асфальтда акс этган суратларда болалар тинчлик, дўстлик мавзуларида манзаралар тушириб, ҳакамлар ҳайъатининг таҳсинига сазовор бўлдилар. Ўз мушоҳадалари билан кўпчилик эътиборини торта олган болаларга махсус совринлар топширилди.

Собир САИДОВ.

МАШҒУЛОТЛАРГА ТАЙЁР

ҲАДЕМАЙ мактаб ўқувчилари яна жонажон ўқув даргоҳларини тўлдиришади. Хўш, мактаблар, ўқув хоналари болаларни қабул қилишга тайёрми? Биз Сергели туманидаги мактабларда бўлиб, бу борадаги ишлар билан қизиқдик.

«Қуйлиқ-5» даҳасида жойлашган 252-ўрта мактаб жамоаси 850 нафар ўқувчини бир сменада ўқитиш учун жиддий тайёргарлик кўрган. Айниқса, синф хоналар, ошхона ва спорт заллари қайта таъмирдан чиққанлигини қувонч билан тилга олиш мумкин. Муаллимлар аҳилликда синф хоналарни кўргазмали қуроллар билан жиҳозлашда жонбозлик кўрсатишаяпти.

Мактабга кираверишда мустақил республикамизнинг мадҳияси, рамзи ва байроғи туширилган плакатни кўриб жуда қувондик. Мактаб директорининг хўжалик ишлари бўйича ўринбосари Эркин Абдуллаев шу ерда сўнгги ишлар кетаётган, болалар янги ўқув йилида яхши кайфият билан ўқишлари учун бор имкониятлар қилинганлигини таъкидлаб ўтди.

— Мактабимизда ўқув қуроллари, дарсликлар етарли. 1 сентябрдаги қўш байрамга тайёрмиз. Барча имкониятларни яратиш, мактабни тўла таъмирлашда 143-автобаза жамоаси ҳомийлик қилди, — дейди мактаб директори Акром ака Йўлдошев.

Дарҳақиқат, туман ҳокимлиги эътибори билан ҳар бир мактабни корхона, завод ва автокорхоналар оталиққа олишган. Бу эса бозор иқтисодиёти шароитида мактабларни эътиборсиз қолдирмаслик билан бирга илм масканларида ўқувчилар учун етарли шарт-шароит яратишда имкон туғдирмоқда.

Тумандаги 47-рус тилида ўқитиладиган ўрта мактаб жамоаси ҳам янги мавсумга шай. Лекин ўқитувчилар ҳар куни ҳашар ўтказиб, ободонлаштириш ишларини давом эттиришаяпти. Мактабнинг жисмоний тарбия ўқитувчиси Борис Афинагенов билан синф хоналарни кўздан кечирар эканмиз яна бир бор ўқувчиларни ўз қучоғига қабул қилишга илм маскани тайёр эканлигига амин бўлдик. Бу ердаги ўзбек тили хонаси ўқувчилар учун бу тилни ўрганишга қулай қилиб жиҳозланган. Бошланғич таълим ўқитувчиси Татьяна Чушкина қизи Анфиса билан бошланғич синф ўқувчилари учун дам олиш хонасини чиройли қилиб жиҳозлаганки, уни кўрган кишининг кўнгли яйрайди.

Эркин ЭСИРГАДИЕВ.

ФОЙДАЛИ ЙЎРИҚНОМА

МАКТАБ кутубхонаси. Бу ибора тилга олинганда ўқувчилар билим ва маънавий оламини бойитишда бевосита муҳим ўрин тутаётган зиё масканлари кўз ўнгимизда гавдаланади. Дарсликлар, ўқув қўлланмалари, турли нашрларга бой бўлган мактаб кутубхоналарида ёш китобхонлар билан олиб борилаётган ишларни янада яхшилаш учун қандай йўл-йўриқларга асосланиш керак?

Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги республика илмий-педагогик кутубхонаси мактаб кутубхоначиларига амалий қўлланма тариқасида яқинда тайёрлаган тавсияномада зиё масканлари фаолиятини жонлантиришга қаратилган фойдали йўл-йўриқлар берилган. Болалар кутубхоначилиги тажрибалари асосида ҳозирланган ушбу қўлланма мактаб таълими шароитида ўқувчиларда китобхонлик фаоллигини оширишда зарур адабиёт бўлиб хизмат қилади.

Мактаб кутубхоналари ишини режалаштириш, ўқувчилар ва ўқитувчиларга кутубхона хизматини ташкил этиш, адабиётларни тарғиб қилиш ва китоб-иллюстрация кўргазмаларини уюштириш, ёш китобхонларга кутубхоначиликдан билим ва кўникма бериш каби масалалар ҳам ушбу тавсияномада ўз ифодасини топди. Ота-оналар ҳам мазкур йўриқнома орқали ўзларига фойдали маслаҳатлар оладилар.

Мактабда дарслик жамғармасини ташкил этишнинг илғор иш усуллари ҳам кенг ёритилди.

Воҳид ВАЛИЕВ.

** Бозор иқтисодиёти ва ҳаёт*

НАРХ-НАВО— НАЗОРАТДА

Тошкент шаҳар ҳокимлиги молия бош бошқармаси ҳузурида ташкил этилган нарх-наво ва якка ҳокимликка (монополия) қарши сиёсат бўйича шаҳар кенгаши мол бозорида етакчи ўринни эгаллаб турган дастлабки тўққиз корхонани хўжалик юритувчи корхоналар давлат рўйхатига киритди.

Маълумки, бу кенгаш монополияга қарши ва нарх-наво сиёсатини ўтказиш юзасидан асосий масалаларни тезкорлик билан кўриб чиқиш учун ташкил этилган. 19 август куни унинг биринчи мажлиси бўлиб ўтди. Бунга аввалдан пухта ҳозирлик кўрилди. Якка ҳоким корхоналар ва якка ҳоким маҳсулотларни аниқлаш бу ишнинг натижаси бўлди. Хусусан қуйидаги корхоналар ва маҳсулотлар якка ҳоким, деб топилди.

«Кафолат» Тошкент шаҳар технология-савдо маркази. Рангли ва оқ-қора тасвирли телевизорлар, приёмниклар, магнитофонларни таъмирлаш;

«Маиший техникани таъмирлаш» Тошкент шаҳар фирмаси. Мураккаб маиший техника, соатларни таъмирлаш;

Тошкент сут комбинати. Қаймоғи олинмаган сут маҳсулотлари, болалар учун сут таомлари;

«Тошкентвино» комбинати. Вино ва арақ;

Минерал сув қуйиш заводи. Минерал сув;

«Лаззат» алкоголсиз ичимликлар заводи. Алкоголсиз ичимликлар;

«Тошкентпиво» заводи. Пиво;

Тошкент муз комбинати. Музқаймоқ;

Тошкент шаҳар йўловчилар автомобиль транспорти ишлаб чиқариш бирлашмаси. Такси хизмати, йўналишли такси хизматлари.

Шуни айтиш керакки, юқорида тилга олинган корхоналар раҳбарлари учун улар якка ҳоким корхоналар давлат рўйхатига киритилганлиги кутилмаган ҳол бўлмади. Чунки уларнинг хўжалик юритиш фаолияти нарх-наво ва якка ҳокимликка қарши сиёсат бўйича кенгаш мутахассислари билан бирга таҳлил қилиб чиқилган эди. Унда ўз корхоналари маҳсулотларига улгуржи-чакана нарх белгилаш билан шуғулланадиган масъул ходимлар ҳам иштирок этдилар.

Кенгаш раисининг ўринбосари Нурулла Исматхўжаевнинг айтишича нарх-наво бўйича давлат интизоми бузилишининг олдини олиш мақсадида якка ҳоким корхоналар маҳсулотларининг нарх-наволари давлат томонидан бошқариб турилади. Улар моллар ва хизматлар бозорида етакчи ўринни эгаллаб турганликлари сабабли шундай қилинади.

Давлат нарх сиёсатига зид хатти-ҳаракатлар нималардан иборат бўлиши мумкин, деган савол туғилиши табиийдир. Якка ҳоким корхоналар сунъий тақчилликни ҳосил қилиш ёки ана шу тақчиллик давом этиши учун маҳсулотларига талаб бўлгани ҳолда уларни ишлаб чиқариш ҳажмини атайлаб қисқартиришлари ёки бу маҳсулотларни сотувдан олишлари мумкин. Шунингдек, якка ҳоким корхоналар ўз маҳсулотлари, хизматларига талаб катталигини билган ҳолда асоссиз равишда нарх-наволарни оширишлари мумкин. Ёки улар хўжалик юритувчи бошқа корхоналарга улар учун номақбул шартларни қўйишлари бу корхоналарнинг истеъмол бозоридан ўрин олишларига тўсқинлик қилишлари мумкин.

— Нурилла Асадович, якка ҳоким корхоналарни давлат рўйхатига киритиш нимани англатади.

— Бу рўйхатга киритилган якка ҳоким корхоналар ишлаб чиқараётган якка ҳоким маҳсулотлари турлари бўйича назорат қилиб бориладилар. Маълумки, ишлаб чиқариш-техника мақсадидаги маҳсулотлар, халқ истеъмоли моллари ва хизматлар баҳолари давлат томонидан бошқариб турилади. Якка ҳоким корхоналарда ишлаб чиқарилаётган бошқа маҳсулотлар эса эркин нархларда сотилиши мумкин.

— Бу якка ҳоким корхоналар келгусида ўз маҳсулотлари ёки хизматлари учун нарх-наволарни ошира олмайдилар, деган маънони билдирадими?

— Йўқ. Корхона ўз маҳсулоти нархини оширадиган бўлса, буни декларация сифатида расмийлаштириб эълон қилиши, бунда янги нарх-навонинг миқдори ва у қачондан бошлаб жорий этилиши қайд қилиниши лозим. Ушбу декларация тегишли молиявий идорага тақдим этилиши керак. Бизнинг ҳолда якка ҳоким корхоналар нарх-наво ва якка ҳокимликка қарши сиёсат бўйича кенгашга мурожаат этишлари зарур. Декларация тақдим этилаётганда таклиф қилинаётган янги нарх, маҳсулот таннархини ташкил этувчи сарф-харажатларга тааллуқли, бу сарф-харажатлар ошганлигини исботловчи ҳужжатлар бўлиши зарур. Бундан ташқари маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмининг аввалги ва жорий йиллардаги миқдори, ушбу маҳсулотни сотишдан олинаётган ва режаланаётган фойда (даромад) миқдори, шунингдек корхонанинг амалдаги рентабеллиги кўрсатилиши лозим. Агар тақдим этилган декларацияга эътирозлар бўлмаса, янги нарх рўйхатда қайд этилади.

— Маҳсулот ёки хизмат нархини асоссиз равишда оширганларга нисбатан қандай чоралар кўзда тутилган?

— Агар якка ҳоким корхона декларация тақдим этмасдан нарх-навони оширса ёки декларацияда қайд этилган нарх-навони оширса, аввалги ва янги баҳолар ўртасидаги тафовут ундириб олиниб, нарх-навони бошқариб туришнинг бюджетдан ташқари жамғармасига ўтказилади. Нархдаги тафовут корхоналарнинг банк муассасаларидаги ҳисобидан ҳеч бир сўзсиз чиқарилади.

— Шундай бўлса ҳам у ёки бу маҳсулотни, у ёки бу корхонани давлат рўйхатига киритиш учун нима асос бўлиши унчалик тушунарли бўлмаяпти.

— Бу оддийгина аниқланади. Агар якка ҳоким корхоналар томонидан ишлаб чиқарилган у ёки бу маҳсулот, кўрсатилган хизмат тегишли мол бозорида (бизнинг ҳолда — маҳаллий бозорда) ана шундай моллар ёки хизматлар жами миқдорининг 35 фоизидан кўпроқни ёки ҳар йили республика молия вазирлиги белгилаб берадиган миқдордан ортиқни ташкил этса, ана шу корхона якка ҳоким, деб ҳисобланади.

— Нурилла Асадович, сиз шаҳар истеъмол бозорида етакчи ўринни эгаллаб турган 9 корхонани ва улар маҳсулотларини кўрсатиб бердингиз? Давлат рўйхатига киритилган бошқа моллар ва маҳсулотларни ҳам айта оласизми?

— Давлат рўйхатига ана шундай мол ва маҳсулот туридан 63 таси киритилган. Норуда қурилиш материаллари, бинокорлик материаллари ишлаб чиқариш учун хом ашё, нон-булка маҳсулотлари (нонинг баъзи турларидан ташқари), миллий қандолат маҳсулотлари, гўштни қайта ишлаш, сут саноати маҳсулотлари, гуруч, миллий кийим-бош ва чиқитлардан тайёрланган пойабзаллар шулар жумласидандир.

Кўриб турибсизки, мен турлича маҳсулотларни санаб ўтдим. Якка ҳокимликка қарши қонунчиликни амалга ошириш юзасидан иш давом этмоқда.

Суҳбатдош Абдулла МАҚСУМОВ.

** Шифокор маслаҳати*

ОЗОДАЛИК— СОҒЛИҚ ГАРОВИ

ҲОЗИР ўлкамизда табиат инъомлари, мева ва сабзавотларнинг ғарқ пишган вақти бўлиб, кўп истеъмол қилинади. Айнан шу даврда аҳоли ўртасида ўткир юқумли ошқозон-ичак касалликларининг кенг тарқалиши кузатилади. Бу касалликлар, асосан, ошқозон, ичак шиллиқ қаватларининг микроб таъсирида яллиғланиши бўлиб, меваларни ювмасдан истеъмол қилиш, касаллик тарқатувчи микроблар билан ифлосланган сув ҳавзаларида чўмилиш, тозаликка риоя қилмаган кишиларда учрайди. Беморларнинг шахсий озодалик қоидаларига риоя қилмасликлари учун атрофдагиларга ҳам юқишига сабаб бўлади. Шунинг учун ҳам уларни кўпинча ифлос қўл касалликлари деб ҳам айтадилар. Ўткир юқумли ошқозон-ичак касалликларининг сальмонеллёз, ичбуруғ, ич терлама, овқатдан заҳарланиш каби бир қанча турлари бўлиб қуйида улар ҳақида батафсилроқ тўхталиб ўтмоқчимиз.

Сальмонеллёз — ўткир юқумли ошқозон-ичак касалликларининг оғир турларидан бири бўлиб йилнинг ҳар қандай фаслида, айниқса, ёз ойларида кўп учрайди, чунки бу даврда касаллик қўзғатувчи микробларнинг урчиши, озиқ-овқатларнинг ифлосланиши хавфи ортади. Касалланган уй ҳайвонлари, қушлар ва уларнинг чиқиндилари орқали атроф-муҳит ва озиқ-овқатлар заҳарланиши мумкин. Эмизикли болалар учун тайёрланган сутли бўтқалар иссиқ жойда сақланса, мактаб ва мактабгача тарбия муассасаларида, шаҳар озиқ-овқат савдо тармоқлари ходимларининг санитария-гигиена қоидаларига риоя қилмасликлари озиқ-овқат, жумладан, гўшт, сут маҳсулотлари, тухумнинг бузилишига сабаб бўлади, уларни истеъмол қилганлар заҳарланадилар. Шундан кейин ҳам тозалик қоидаларига амал қилмаслик атрофдагиларнинг хасталанишига олиб келади. Ҳаво ҳароратининг юқори бўлиши микробларнинг кўпайиб кетиши учун қулай муҳит ҳисобланади. Шуни ҳам унутмаслик лозимки, сальмонеллёз микроблари ташқи муҳит таъсирига ўта чидамли бўлиб, организмга тушгач унинг ҳужайралари парчаланиб, ўзидан заҳар чиқаради.

Ўткир ичак касалликларининг яна бир тури ичбуруғдир. Унда, асосан йўғон ичак зарарланади. Ич кетиб, натижада қон, йирнинг пайдо бўлади, организм микроблар билан заҳарланади, касал одам ўз нажаси билан атроф-муҳитни ифлослантиради, озиқ-овқат, сув ҳавзалари орқали у бошқа одамларга ҳам юқиши мумкин.

Юқумли ичак касаллигининг олдини олиш учун эса қуйидагиларни маслаҳат берамиз:

— овқатланишдан олдин ва ҳожатхонага боргандан кейин қўлингизни албатта совунлаб ювинг;

— сабзавот ва ҳўл меваларни истеъмол қилишдан олдин водопровод сувида яхшилаб ювинг;

— ахлат чиқиндилари тўпланиб қолишига йўл қўйманг, ҳовли ва кўчаларни озода тутинг;

— юқумли ичак касалликларини ташувчи пашшаларни, сувакларни, кемирувчиларни йўқотинг;

— оила аъзоларингиздан ёки атрофдагилардан бирортаси ошқозон-ичак касалликларига дучор бўлса, дарҳол тиббиёт муассасаларига мурожаат қилишни маслаҳат беринг;

— Турмушда ва озиқ-овқат ишлаб чиқариш корхоналарида шахсий гигиена ва санитария қоидаларига риоя қилинг;

— қайнатилмаган водопровод, қудуқ ва очиқ сув ҳавзаларидаги сувларни ичишдан ўзингизни тийинг.

Юқоридаги кўрсатмаларга амал қилсангиз, ўзингизни ва атрофдагиларни ўткир юқумли ошқозон-ичак касалликларидан асраган бўласиз. Винобарин касалликни даволашдан кўра олдини олиш осонлигини унутманг!

Ғофур ТОЖИБОЕВ,
Тошкент шаҳар санитария-эпидемиология станциясининг бош шифокор ўринбосари.

** Билиб қўйган яхши*

НОЁБ НАШРЛАР

Ўзбек шеъриятининг буюк даҳоси Алишер Навоий асарларининг литографик усулда чоп этилган нусхаларидан бир қанчаси Ўзбекистон Фанлар академияси Шарқшунослик институти қўлёзмалар фондида сақланмоқда. Инқилобгача бўлган мазкур нашрлар улуғ шоир ижодий меросига катта меҳр ва ҳурмат билан қараб келинганлигини кўрсатиб турибди.

⊙ Алишер Навоийнинг «Муҳокамат-ул-луғат а й н» асарининг литографик нашри 1914 йилда Қўқонда чиқарилган эди. У чиройли настаълиқ хатида кўчирилган нусха асосида китобхонларга тақдим қилинган эди.

⊙ Шоирнинг фалсафий, ахлоқий, адабий-тарбиявий қарашларини ифодаловчи «Маҳбуб-ул-қулуб» асари Мақсудхон Маҳдум вал: адар-Рашид мулла Эшонхон томонидан 1907 йилда Бухорода нашр этилган.

⊙ Форс-тожик тилида А. Жомий ва ўзбек тилида А. Навоий ёзган «Чил ҳадис» асарини 1893 йили Тошкентдаги Каминский матбааси 2 марта (чиройли настаълиқ хатида, тўлиқ), Лахтин матбааси эса бир марта (чиройли настаълиқ хатида, тўлиқ) ва 1906 йили яна бир марта чиқаради.

⊙ 1902—1903 ва 1917 йилларда Ғ. Орифжонов матбааси «Мажолис-ун-нафоис» — Алишер Навоийга замондош шоирлар ижоди, фаолиятидан хабар берувчи тазкирани 2 марта нашр қилган. Шоирнинг машҳур «Хамса»си биринчи марта 1878—1879 йилларда Хивада Муҳаммад Раҳимхон II саройидаги матбаада Паҳлавон Ниёз девонбеги — Комил томонидан тўлиқ чоп этилди. Тошкентдаги энг йирик матбаалардан О. Порцев матбааси «Хамса»ни 2 марта босиб чиқаради: биринчи марта 1905 йилда. Ҳар иккала нашри чиройли қилиб чиқарилган. Улар жуда гўзал настаълиқ хатида ёзилган.

⊙ «Хамса»нинг яна бир, фақат насрийга айлантирилиб ёзилган нашри 1908 йили Ғ. Орифжонов матбаасида чиқарилган, Асарнинг бу нашри анча қисқартирилган ҳолда наср йўли билан ёзилган.

⊙ «Хамса»даги «Фарҳод ва Ширин» достони 1908 йили Ғ. Орифжонов, 1910 йили Ильин, 1912—1915—1916 йилларда эса яна Ғ. Орифжонов матбааларида чоп қилинди.

⊙ Навоийнинг «Хазойин-ул-маоний» номи билан машҳур бўлган асарининг 1881 — 1882-йилларда Хивада нашр қилинган ягона нусхаси ҳам бор. Бу нашр Хивада Комил томонидан чоп этилиб, ягоналиги ва тўлиқлиги билан мазкур китоб ноёб нусха ҳисобланади.

Акбар АЛИЕВ.

** Табиат—ҳаёт чашмаси*

КЕСИЛГАН ЎРМОНЛАР

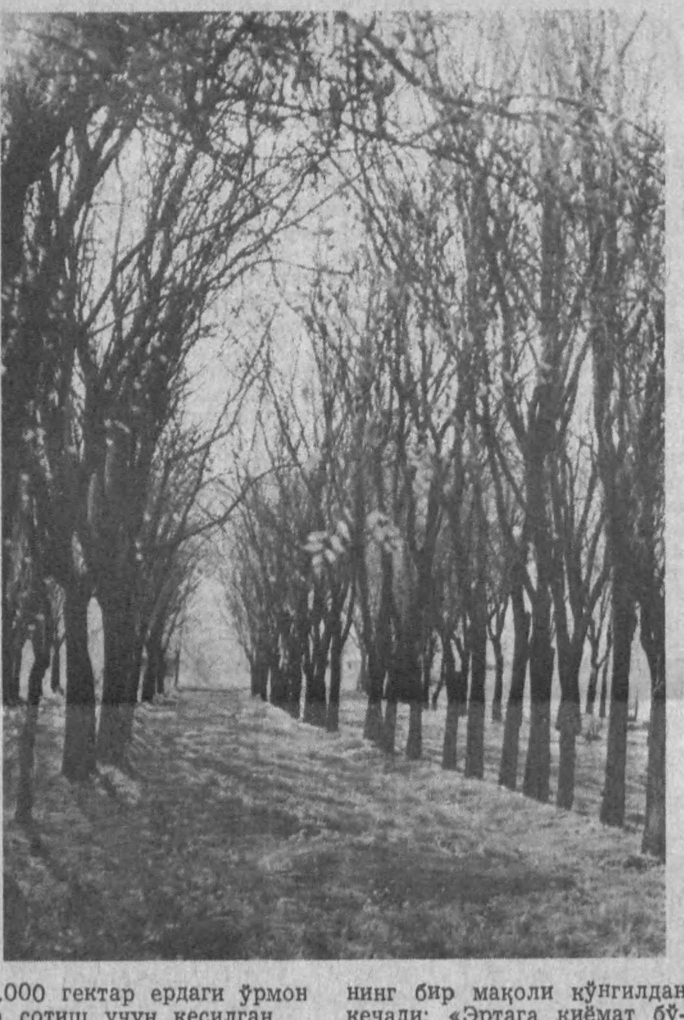

ДАРАХТ — дунёнинг ўпкаси, дейди табиатшунос олимлар. Аммо ана шу «ўпка» кесиб ташланаётганини барча ғазаб билан қайд этмоқда.

Малайзия ҳукумати пиан қабиласидаги одамларни ҳибсга олиш ҳақида буйруқ берди. Сабаби оддий: улар яшайдиган Борнео оролларидаги дарахтлар ёппасига кесиб, ташиб кетилмоқда. Пиан қабиласи одамлари нима қилиб бўлса ҳам бунга халал бериш учун интилмоқдалар. Йўлларни, автотранспорт воситаларини бузиб ташламоқдалар. Ҳозирда 500 дан зиёд одам ҳибсга олинди.

Ёғоч билан савдо қиладиганларга бу ишлар, албатта, ниҳоятда оғир ботади, уларни танг аҳволга солиб қўяди. Шу сабаб ғарбдаги экологлар пианларнинг қилмишини қораламоқда: Малайзия ҳукуматининг айрим одамлари эса: «Ўз юртидаги ўрмонларни ёппасига кесиб ташлаган ғарбликлар бизга экологиядан маъруза ўқишга ҳаққи йўқ», демоқдалар.

Бу борада уларнинг иттифоқчилари ҳам йўқ эмас. Бразилия Президенти «Табиатга ёвузларча муносабатнинг асл сабаби муҳтожликдир. Муҳтожлик энг эзгу нарсага ҳам болта кўтаришга мажбур қилади», деди.

Чиндан ҳам қайсики юртда, ўрмон асосий тирикчилик манбаси бўлиб хизмат қилар экан экология масаласи кескин бўлиб турибди. Ўтган йили ҳисоб-китобларга кўра 100.000 гектар ердаги ўрмон қирғин қилинган. Бу бутун бошли Исландия Республикаси ҳудудига тенг демакдир. Очилган ерга эса қишлоқ хўжалиги экинлари экилган. Яна 50.000 гектар ердаги ўрмон эса сотиш учун кесилган.

Бразилиядаги, ғарбий Африка, Борнео оролларидаги ўрмонларга ЮНЕСКО катта умид билан қараган эди. Лекин улар ниҳоятда тезлик билан кесилиб бормоқда. Аҳвол шундай кетаверса 20—30 йилдан кейин ўсимликлар дунёсининг 25 фоизи ўрмонлар йўқолгани сабаб барбод бўлади.

Шунда ота-боболаримизнинг бир мақоли кўнгилдан кечади: «Эртага қиёмат бўладиган куни ҳам бир туп кўчат эк. Чунки қиёматдан кейин ҳам қуёш чиқади». Шу доно нақлга инсоният амал қилсайди, кесилган ўрмонлар ўрни тўлиб бораверарди. Афсуски, биров бирни экса, ўзга мингни қирқади. Аксинча бўлса эди.

Қайнар БУЛОҚ тайёрлади.

** Ҳар тўғрида*

ХИТОЙ. Синьхуа агентлигининг хабарига қараганда, чекка қишлоқ аҳолиси ўз даромадини кўпайтириш мақсадида бу ерлар учун ноанъанавий бўлган хўжалик юритишнинг турли шаклларини йўлга қўймоқда.

СУРАТДА: Сичуань қишлоқларидан бирида яшовчи аҳоли гул етиштиришга бел боғладилар. Улар шу кунларда 400 дан ортиқ турдаги гулларни хорижга сотмоқдалар.

Синьхуа — РАТА — ТАСС сурати.

* * *

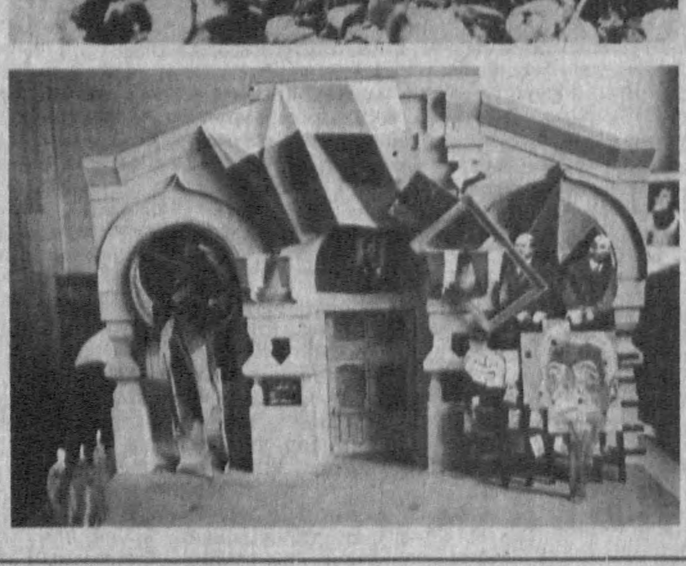

МОСКВА. Маяковский музейи ходимлари шоирнинг аср йи туйи ва пойтахтда канализация ишга тушганининг 100 йиллигига бағишланган кўргазма ташкил этдилар. Унда Маяковский ижодига ҳозирги замон нуқтаи назаридан қарашга ҳаракат қилинган.

СУРАТДА: экспозиция пойиҳаси.

РАТА—ТАСС сурати.

ОҚШОМХОНЛАР ДИҚҚАТИГА!

«Тошкент оқшоми»нинг навбатдаги сони 26 августда чиқади.

Муҳаррир
Эркин ЭРНАЗАРОВ.

ТИЖОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪЛОНЛАР

«АЛПОМИШ» СПОРТ САРОЙИ

ҲАҚИҚИЙ ШАРҚ КУРАШИ

ИШҚИБОЗЛАРИНИ

ОСИЁ ВА ТИНЧ ОКЕАНИ

МАМЛАКАТЛАРИНИНГ

БИРИНЧИ ЧЕМПИОНАТИГА

ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

Турнир 3—5 сентябрь кунлари ўтказилади. Соат 9.00 дан бошланади.

Чипталарни спорт саройи кассаларидан сотиб олишингиз мумкин.

ТУРНИРДА ЖАҲОН ВА МИНТАҚА БИРИНЧИЛИКЛАРИНИНГ ЧЕМПИОНЛАРИ ВА СОВРИНДОРЛАРИ, ЖАҲОННИНГ ЭНГ КУЧЛИ ТАЭКВОНДОЧИЛАРИ ҚАТНАШАДИ.

ЙЎЛОВЧИЛАР ДИҚҚАТИГА!

1993 йил 1 июлдан бошлаб

ТОШКЕНТ ШАҲРИДА

автобус, трамвай ва троллейбусларда юриш ҳуқуқини берадиган карточкаларни сотиш бўйича

ЯГОНА ХУЖАЛИК ҲИСОБИДАГИ

«ЙЎЛОВЧИТРАНССЕРВИС» МАРКАЗИ

ЎЗ ФАОЛИЯТИНИ БОШЛАДИ

Давлат, хусусий ҳамда қўшма корхоналар ва ташкилотларнинг раҳбарлари диққатига! Ўз ходимларингизга ойлик транспорт йўл карточкаларини сотиб олиб уларга хоҳлаган транспортларидан фойдаланишларига имкон яратиб бераётганингиз Сизнинг ва корхонангизнинг гуллаб-яшнашига қўшилган муҳим ҳиссангиздир.

Тошкент шаҳри аҳолиси, ишчи ва хизматчилар, меҳнат фахрийлари, нафақа олувчилар ва ногиронлар, талабалар ва ўқувчи ёшлар!

Сиз ойлик транспорт йўл карточкаларини харид қилиб шаҳар йўловчилар ташийдиган транспортдан энг арзон нархда фойдаланасиз.

Ойлик транспорт йўл карточкаларини нақд пулга, пул ўтказиш йўли билан харид қилишингиз мумкин. Бизнинг реквизитларимиз: ҳисоб рақамимиз — 42500002, кор. счет — 200165215; МФО — 17268216. Ўзбекистон республикаси ташқи иқтисодий фаолият миллий банкининг Тошкент шаҳар бўлимида.

Манзилимиз: 700125, Тошкент шаҳри, Темур Малик кўчаси, 3-уй («Красновосточное» депосининг маъмурий биноси).

Телефон 63-19-36.

ТАШКИЛОТ

«Т-28-Х-4» ТРАКТОРИНИ (янги) ва «Э-153» ЭКСКАВАТОРИНИ («Беларусь» трактори асосида)

СОТАДИ

Мулоқот телефонлари: 32-20-51 (соат 9.00 дан 15.00 гача), 76-06-15 (соат 10.00 дан 22.00 гача).

«ТУРКИСТОН—1»
КИЧИК КОРХОНАСИ
Янги қурилаётган объектларда ишлаш учун 3—5 разрядли мутахассисларни

ИШГА ТАКЛИФ ҚИЛАДИ

монтажчилар, пайвандчилар, ғишт терувчилар, бетончи-стропoлчилар, дурадгорлар, электрчилар, ёрдамчи ишчилар, тунукачилар.

МЕҲНАТ ҲАҚИ — ИШБАЙ МУКОФОТЛИ — 60—80 МИНГ СЎМ ВА УНДАН ҲАМ КЎПРОҚ.

Манзилгоҳимиз: Тошкент шаҳри, «Юнусобод» даҳаси, Муродов кўчаси, 9-уй, Қурилиш майдони (83, 67, 167-автобуслар; 25, 26-троллейбусларнинг «5-болалар касалхонаси» бекати). **Телефон — 21-44-35.**

«Узавтотехобслуживание» ишлаб чиқариш бирлашмасининг

Ихтисослаштирилган кўчма механизация колоннасига

шошилинч равишда қурилиш касбидаги ишчилар

КЕРАК

ғишт терувчилар,

сувоқчилар,

бўёқчилар,

дурадгорлар,

гипс чапловчилар.

ИШ ДОИМИЙ ЁКИ ШАРТНОМА БЎЙИЧА

Манзилгоҳимиз: «Буюк ипак йўли» кўчаси, 299-уй (олдинги Луначарский шоссеси).

5-техника хизмат кўрсатиш станцияси биносида — 5, 11-қават, ходимлар бўлими (105, 1, 491-автобусларнинг «СТО-5 санаторийси» бекати). **Телефон—68-42-60.**

ТОШКЕНТДАГИ

ҲИНДИСТОН

ЭЛЧИХОНАСИГА

2—3 йилга 4—5 хоналик, катта меҳмонхоналик, иложи бўлса иккита ҳожатхона ва иккита ҳаммомлик, телефонлик, автомашина билан кириш учун ШАХСИЙ ҲОВЛИ КЕРАК. **Телефон: 33-82-67.**

«Конструктор» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси жамоаси «Конструктор» илмий ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли Ўзбекистон Республикаси ихтисослаштирилган тузатиш-созлаш бошқармасининг бош муҳандиси Муродхон Мақсумовга отаси

Низомхон МАҚСУМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

МУАССИСЛАР: Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшоми» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшоми

Газета Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот комитетида рўйхатга олинган. Рўйхат сони — 000101.

Шанба ва якшанбадан ташқари ҳар куни ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР: хатлар — 33-29-70; эълон ва тижорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича 32-81-42, 32-55-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларни берган ташкилот ва шахслар зиммасидадир.

МАНЗИЛГОҲИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Ҳажми — 2 босма табоқ.
Офсет. Қоғоз бичими А—2
Нашр кўрсаткичи 64690.

■ Босмага бериш вақти 11.30 ■ Босмага берилди 11.20 Ўзбекистон Республикаси Президенти Маҳкамасининг Ишлар бошқармаси ҳузуридаги «Шарқ» нашриёт-матбаа концерни. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. 1 2 3 4 5 6